

<p>Nazwa projektu Projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo budowlane oraz niektórych innych ustaw</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Rozwoju i Technologii Główny Urząd Nadzoru Budowlanego</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Piotr Uściński, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Rozwoju i Technologii Dorota Cabańska, Główny Inspektor Nadzoru Budowlanego</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Adam Baryłka – Dyrektor Departamentu Architektury, Budownictwa i Geodezji w Ministerstwie Rozwoju i Technologii tel. (22) 323 40 01, e-mail: Adam.Barylka@mrit.gov.pl</p> <p>Danuta Pływaczewska – Dyrektor Departamentu Prawnego w Głównym Urzędzie Nadzoru Budowlanego tel. (22) 661-82-81, e-mail: d.plywaczewska@gunb.gov.pl</p>	<p>Data sporządzenia 03.10.2022</p> <p>Źródło: inicjatywa własna</p> <p>Nr w wykazie prac UD427</p>
---	--

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo budowlane oraz niektórych innych ustaw stanowi kolejny etap upraszczania, przyspieszania i cyfryzacji procesu inwestycyjno-budowlanego. Podstawowym założeniem projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo budowlane oraz niektórych innych ustaw jest dalsze zmniejszenie obciążeń zarówno w stosunku do inwestorów, jak i organów administracji architektoniczno-budowlanej i nadzoru budowlanego oraz usprawnienie ich działania, a także elektroniczna procedur oraz działalności organów administracji publicznej.

Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz. U. z 2021 r. poz. 2351, z późn. zm.) pomimo, iż na przestrzeni ostatnich lat była wielokrotnie nowelizowana, a proces inwestycyjny upraszczany, odformalizowywany i cyfryzowany, wciąż zawiera regulacje, które są skomplikowane zarówno dla inwestora, jak i organów administracji architektoniczno-budowlanej oraz nadzoru budowlanego. Niektóre procedury są wciąż nieadekwatne do stopnia skomplikowania inwestycji, a liczba i zakres dokumentów dołączanych do wniosków, czy to w postaci papierowej, czy elektronicznej, powodują, że inwestor rezygnuje z realizacji inwestycji. Również organy administracji publicznej w toku wykonywanych zadań rozstrzygają sprawy, które przy odpowiedniej zmianie przepisów można by uprościć, odformalizować a w niektórych przypadkach zupełnie wyeliminować.

Projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo budowlane oraz niektórych innych ustaw rozwiązuje kwestie:

- 1) dualizmu prawnego różnicującego budowę budynków mieszkalnych jednorodzinnych o powierzchni zabudowy poniżej i powyżej 70 m²;
- 2) nadmiernego obciążenia inwestorów w ramach procedury uzyskiwania pozwolenia na budowę, dokonywania zgłoszenia oraz oddawania obiektów budowlanych do użytkowania;
- 3) nadmiernego formalizmu prawnego związanego z oddawaniem obiektów budowlanych do użytkowania;
- 4) udziału w postępowaniach prowadzonych na podstawie ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane stron, których celem jest jedynie utrudnienie realizacji inwestycji;
- 5) nadmiernego obciążenia organów administracji architektoniczno-budowlanej oraz organów nadzoru budowlanego, np. w postaci wydawania decyzji czy przekazywania dokumentów w postaci papierowej pomiędzy tymi organami;
- 6) konieczności dołączania i gromadzenia dokumentacji w procesie inwestycyjno-budowlanym w postaci papierowej;
- 7) braku spójnego, jednolitego dla całego kraju, systemu służącego do obsługi wniosków składanych w procesie inwestycyjno-budowlanym;
- 8) nieadekwatnej odpowiedzialności zawodowej osób pełniących samodzielne funkcje techniczne w budownictwie;
- 9) przywrócenia rzeczoznawstwa budowlanego jako samodzielnej funkcji technicznej w budownictwie;
- 10) jednolitych zasad przeprowadzania przez starostę porad koordynacyjnych;
- 11) implementacji w przepisach z zakresu geodezji i kartografii wyroku Trybunału Sprawiedliwości UE (TSUE) w sprawie C-545/17 Pawlak.

Ad 1.

Jednym z głównych problemów występujących na gruncie ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane jest dualizm prawny związany z budową budynków mieszkalnych jednorodzinnych o powierzchni zabudowy do 70 m² i powyżej

70m². Do 3 stycznia 2022 r. budowa budynków mieszkalnych jednorodzinnych odbywała się na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane, a więc na podstawie zgłoszenia z tzw. projektem budowlanym. Pomimo, że do zgłoszenia tej budowy inwestor był zobligowany dołączyć dokumenty wymagane przy wniosku o pozwolenie na budowę, jak m.in. projekt zagospodarowania działki lub terenu oraz projekt architektoniczno-budowlany w postaci papierowej wraz z opiniami, uzgodnieniami, pozwoleniami i innymi dokumentami, których obowiązek dołączenia wynika z przepisów odrębnych ustaw, lub kopiami tych opinii, uzgodnień, pozwoleń i innych dokumentów, oświadczenia o posiadaniu prawa do dysponowania nieruchomością na cele budowlane, czy decyzję o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, jeżeli jest ona wymagana zgodnie z przepisami o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, to zgoda organu administracji architektoniczno-budowlanej przyjmowała postać tzw. milczącego załatwienia sprawy. Organowi przysługiwało zatem prawo weryfikacji i sprawdzenia zgłoszenia, a inwestor mógł zostać wezwany do uzupełnienia dokumentacji. W tej procedurze inwestor mógł przystąpić do wykonywania robót budowlanych, jeżeli organ administracji architektoniczno-budowlanej nie wniósł sprzeciwu w terminie 21 dni od dnia doręczenia zgłoszenia.

Z dniem 3 stycznia 2022 r. wprowadzona została nowa, uproszczona, procedura budowy budynków mieszkalnych jednorodzinnych. Do ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane zostały dodane przepisy, w myśl których nie wymaga pozwolenia na budowę, natomiast wymaga zgłoszenia budowa wolno stojących, nie więcej niż dwukondygnacyjnych budynków mieszkalnych jednorodzinnych o powierzchni zabudowy do 70m² realizowanych na własne potrzeby mieszkaniowe. Realizacja ww. inwestycji została wyłączona z formalnej kontroli ze strony organów administracji architektoniczno-budowlanej, natomiast inwestor otrzymał możliwość rozpoczęcia robót budowlanych niezwłocznie po dokonaniu zgłoszenia organowi administracji architektoniczno-budowlanej.

Powyższe zmiany spowodowały, że obecnie istnieją dwie różniące się od siebie procedury. W jednej z nich organ administracji architektoniczno-budowlanej ma możliwość pełnej i merytorycznej weryfikacji przedłożonych dokumentów, zaś w drugiej jego rola ogranicza się jedynie do przyjęcia zgłoszenia, a więc czynności stricte technicznych i kancelaryjnych, polegających m.in. na wprowadzeniu zgłoszenia do odpowiednich rejestrów czy dzienników korespondencji. Tym samym pojawiają się trudności interpretacyjne, w jaki sposób postępować ze zgłoszeniami dokonywanymi na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 1a ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane, w szczególności w zakresie weryfikacji tego zgłoszenia przez organ administracji architektoniczno-budowlanej, w sytuacji, gdy z przedłożonej dokumentacji nie wynika, z którym zgłoszeniem organ ma do czynienia.

Ad 2 i 3.

Kolejnym problemem jest nadmierne obciążenie inwestorów w ramach procedury uzyskiwania pozwolenia na budowę, dokonywania zgłoszenia oraz oddawania obiektów budowlanych do użytkowania, a także formalizm prawny związany z oddawaniem obiektów budowlanych do użytkowania.

Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane wciąż zawiera zbyt dużą liczbę prostych inwestycji, które wymagają uzyskania pozwolenia na budowę. Należy pamiętać, że zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane roboty budowlane można, co do zasady, prowadzić jedynie na podstawie decyzji o pozwoleniu na budowę. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane przewiduje jednak, że niektóre inwestycje, o prostej czy nieskomplikowanej konstrukcji, zostały zwolnione z obowiązku uzyskania pozwolenia na budowę i wymagają jedynie dokonania zgłoszenia organowi administracji architektoniczno-budowlanej lub zostały zwolnione z obu tych obowiązków. Katalog obiektów, o których mowa w art. 29 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane, stopniowo się rozrastał, jednak epidemia Covid-19 pokazała, że wciąż jest sporo inwestycji, które mogłyby być realizowane w uproszczonej procedurze.

Realizacja inwestycji w trybie decyzji o pozwoleniu na budowę wymaga od inwestora zgromadzenia szeregu dokumentów, w szczególności opracowania projektu budowlanego przez osobę posiadającą odpowiednie uprawnienia budowlane. Wydanie decyzji administracyjnej, jaką jest pozwolenie na budowę, wymaga przeprowadzenia przez organ administracji architektoniczno-budowlanej odpowiedniego postępowania, w trakcie którego następuje weryfikacja złożonego wniosku wraz z załączoną dokumentacją – zakres sprawdzenia określa art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane i obejmuje m.in. sprawdzenie zgodności zagospodarowania działki lub terenu oraz projektu architektoniczno-budowlanego z ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego i innymi aktami prawa miejscowego albo decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu w przypadku braku miejscowego planu; sprawdzenie zgodności projektu zagospodarowania działki lub terenu z przepisami, w tym techniczno-budowlanymi; sprawdzenie kompletności projektu zagospodarowania działki lub terenu oraz projektu architektoniczno-budowlanego, w tym dołączenie kopii zaświadczenia, o którym mowa w art. 12 ust. 7, dotyczącego projektanta i projektanta sprawdzającego. Dopiero, gdy w trakcie prowadzonego postępowania organ administracji architektoniczno-budowlanej stwierdzi spełnienie wymagań określonych w przepisach, wydaje decyzję o pozwoleniu na budowę. Natomiast przy wydawaniu decyzji o pozwoleniu na budowę organy administracji architektoniczno-budowlanej związane są terminami określonymi w ustawie z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2022 r. poz. 2000). Kierując się, stosownie do art. 12 § 1 i 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego zasadą ogólną szybkości i prostoty postępowania oraz wynikającą z art. 35 § 1 kpa dyrektywą załatwienia sprawy bez zbędnej zwłoki, ustawodawca wprowadził trzy terminy dla załatwienia sprawy

w postępowaniu administracyjnym. Są to: termin niezwłocznego załatwienia sprawy (art. 35 § 2 kpa), termin jednomiesięczny oraz termin dwumiesięczny (art. art. 35 § 3 kpa). Tym samym, inwestor aby rozpocząć realizację inwestycji na pozwolenie na budowę musi poczekać na przeprowadzenie odpowiedniego postępowania.

Ponadto, zbyt nadmiernym formalizmem cechuje się także procedura oddawania obiektów budowlanych do użytkowania. Obecnie przepisy ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane przewidują dwa tryby oddawania do użytkowania obiektów budowlanych.

Zasadą jest, że oddanie do użytkowania może nastąpić w wyniku zawiadomienia o zakończeniu budowy (jeżeli organ nadzoru budowlanego nie wniesie w terminie 14 dni sprzeciwu). Ten tryb został uregulowany w art. 54 i obejmuje m.in. niektóre inwestycje wymagające uzyskania decyzji o pozwoleniu na budowę, np. budynki gospodarcze np. stodoły, stanowiska postojowe dla samochodów osobowych powyżej 10 stanowisk a także wymagające zgłoszenia budowy, tj. budowę wolno stojących budynków mieszkalnych jednorodzinnych, których obszar oddziaływania mieści się w całości na działce lub działkach, na których zostały zaprojektowane; wolno stojących, nie więcej niż dwukondygnacyjnych budynków mieszkalnych jednorodzinnych o powierzchni zabudowy do 70 m², których obszar oddziaływania mieści się w całości na działce lub działkach, na których zostały zaprojektowane, a budowa jest prowadzona w celu zaspokojenia własnych potrzeb mieszkaniowych inwestora, a także sieci elektroenergetycznych obejmujących napięcie znamionowe nie wyższe niż 1 kV, wodociągowych, kanalizacyjnych, cieplnych oraz gazowych o ciśnieniu roboczym nie wyższym niż 0,5 MPa;

Drugi tryb reguluje art. 55 i sprowadza się on do uzyskania przez inwestora decyzji o pozwoleniu na użytkowanie. Ten tryb ma charakter wyjątkowy i ma zastosowanie w czterech przypadkach:

- 1) gdy ma być oddany do użytkowania obiekt budowlany, który został wymieniony w art. 55 ust. 1 pkt 1, tj. obiekty zaliczone np. do kategorii V (obiekty sportu i rekreacji, np. stadiony, amfiteatry), IX-XVI (budynku kultury, nauki i oświaty; budynki kultu religijnego; budynki służby zdrowia, opieki społecznej i socjalnej; budynki administracji publicznej; budynki zakwaterowania turystycznego i rekreacyjnego; budynki biurowe i konferencyjne);
- 2) gdy w decyzji o legalizacji (art. 49 ust. 5) lub decyzji legalizującej istotne odstępstwa od dokumentacji projektowej (o której mowa w art. 51 ust. 4) został nałożony obowiązek uzyskania decyzji o pozwoleniu na użytkowanie;
- 3) gdy przystąpienie do użytkowania obiektu budowlanego ma nastąpić przed wykonaniem wszystkich robót budowlanych;
- 4) gdy sam inwestor dobrowolnie o to występuje, mimo że uzyskanie decyzji o pozwoleniu na użytkowanie nie jest wymagane.

Również oddanie obiektu do użytkowania wymaga przedłożenia w organie nadzoru budowlanego określonego katalogu dokumentów. W zależności od właściwej w danym przypadku procedury – zawiadomienia o zakończeniu budowy czy wniosku o pozwolenie na użytkowanie na organie nadzoru budowlanego spoczywają określone przepisami prawa obowiązki. W przypadku zawiadomienia o zakończeniu budowy organ nadzoru budowlanego dokonuje jedynie formalnej weryfikacji przedłożonych przy zawiadomieniu dokumentów i nie ma obowiązku przeprowadzenia kontroli na terenie budowy - kontrola taka jest fakultatywna. Na weryfikację dokumentów organ nadzoru budowlanego ma 14 dni, a jeśli w tym terminie nie zgłosi sprzeciwu można przystąpić do użytkowania obiektu.

Dłuższą procedurą jest wydanie decyzji o pozwoleniu na użytkowanie. Obok weryfikacji przedłożonej dokumentacji organ przeprowadza również obowiązkową kontrolę budowy w zakresie jej zgodności z ustaleniami i warunkami określonymi w decyzji o pozwoleniu na budowę oraz z projektem budowlanym. Kontrola obowiązkowa jest przeprowadzana przed upływem 21 dni od dnia doręczenia wezwania albo uzupełnionego wezwania (złożenia w organie nadzoru budowlanego wniosku o pozwolenie na użytkowanie).

Ad 4.

Kolejnym problemem wpływającym na funkcjonowanie organów administracji architektoniczno-budowlanej i nadzoru budowlanego jest bardzo duża ilość odwołań od decyzji oraz zażaleń na postanowienia wydanych w postępowaniach prowadzonych na podstawie przepisów ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane. Bardzo często dochodzi do sytuacji, gdy rozstrzygnięcia kwestionowane są z powodów błahych lub jedynie w celu realizacji własnych interesów czy praw, których celem jest wstrzymanie wykonania decyzji, a nie występują merytoryczne przesłanki uchylecia czy zmiany decyzji. Tego typu działania znacząco wydłużają postępowania administracyjne, nie tylko te prowadzone przed organami administracji publicznej, lecz także przed sądami administracyjnymi, które czasami trwają wiele lat, tylko i wyłącznie dlatego, że np. sąsiadowi – będącemu stroną postępowania – nie podoba się realizowana na działce sąsiedniej inwestycja. W konsekwencji rosną nie tylko koszty realizacji inwestycji, ale także mogą zmienić się przepisy prawa, co może przełożyć się na konieczność opracowania nowej dokumentacji, uwzględniającej bieżący stan prawny. Tego typu działania nie wpływają korzystnie na funkcjonowanie organów administracji publicznej oraz sądów administracyjnych, a stanowią jedynie zaprzeczenie zasady zaufania do władzy publicznej oraz zasady szybkości i prostoty postępowania.

Ad 5.

Kwestie związane z nadmiernymi procedurami niekorzystnie wpływają również na organy administracji

architektoniczno-budowlanej i nadzoru budowlanego. Organy te, w wyniku wprowadzanych zmian w przepisach prawa, otrzymują nowe, dodatkowe obowiązki. Brak odpowiedniej kadry, podnoszony od lat problem niedofinansowania tych organów, w szczególności organów nadzoru budowlanego, powodują, że wiele spraw jest załatwianych w czasie dłuższym niż przewidują to przepisy. Wpływa to nie tylko niekorzystnie na działanie samych organów, ale także wydłuża proces inwestycyjny, a w konsekwencji zwiększa koszty inwestycji. Zamiast skracać procedury, są one jednak wydłużane, co przekłada się z kolei na bieżące funkcjonowanie organów.

W szczególnej sytuacji są przy tym organy nadzoru budowlanego, których rolą jest nadzór i kontrola nad przestrzeganiem i stosowaniem przepisów ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane, a w szczególności warunków bezpieczeństwa ludzi i mienia w rozwiązaniach przyjętych w projektach budowlanych, przy wykonywaniu robót budowlanych oraz utrzymywaniu obiektów budowlanych. Nałożone przez ustawodawcę ww. obowiązki, zobowiązują organy nadzoru budowlanego do podejmowania czynności inspekcyjno-kontrolnych, które pozwolą stwierdzić, czy w konkretnej sprawie doszło do nieprawidłowości w przebiegu procesu budowlanego i w zakresie użytkowania obiektu budowlanego pod względem zgodności z ustawą z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane. Jednakże działania nadzoru budowlanego nie sprawdzają się tylko do kontroli przestrzegania przepisów prawa budowlanego na terenie budowy, czy w obiekcie. Niektóre procedury wymagają jedynie sprawdzenia dokumentacji, np. przy zawiadomieniu o zakończeniu budowy. Działania te mimo, że nie wiążą się z koniecznością kontroli w terenie wymagają jednak od organu odpowiedniego czasu, co z kolei przekłada się na wykonywanie innych działań, np. kontrolnych, przez ten organ. Wskazać, przy tym należy, że w 2021 r. przekazanych do użytkowania zostało około 213 tys. obiektów budowlanych (Ruch budowlany 2021 r.). Część z tych obiektów wymagała wydania przez organ nadzoru budowlanego decyzji o pozwoleniu na użytkowania, a więc także przeprowadzenia obowiązkowej kontroli budowy w zakresie jej zgodności z ustaleniami i warunkami określonymi w decyzji o pozwoleniu na budowę oraz projektem budowlanym. Część z tych inwestycji została natomiast oddana do użytkowania na podstawie uproszczonej procedury, tj. zawiadomienia o zakończeniu budowy, w której organ nadzoru budowlanego jedynie weryfikuje dołączone do zawiadomienia dokumenty, a kontrola na terenie budowy jest fakultatywna. Na podstawie zawiadomienia o zakończeniu budowy oddawane do użytkowania są m.in. budynki mieszkalne jednorodzinne. Tylko w 2021 r. zostało oddanych do użytkowania około 112 tys. takich obiektów. Zatem w stosunku do takiej liczby inwestycji organ zobowiązany był do weryfikacji dokumentów, co też wymagało odpowiedniego czasu. W rezultacie organy zamiast skupiać się na wykonywaniu innych czynności z zakresu nadzoru budowlanego np.: kontroli budów, kontroli stanu technicznego użytkowanych obiektów budowlanych, poświęcają czas na weryfikację dokumentów. Brak jest jednak możliwości dokładnego wskazania danych dotyczących wydanych pozwoleń na użytkowanie ze względu na dużą liczbę obiektów przekazywanych co roku do użytkowania oraz brak przepisów obligujących organy do ewidencjonowania szczegółowych informacji w tym zakresie.

Obowiązujące procedury oddziałują również na organy administracji architektoniczno-budowlanej wydające decyzje o pozwoleniu na budowę i przyjmujące zgłoszenia budowy i robót budowlanych. Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane przed wydaniem decyzji o pozwoleniu na budowę lub odrębnej decyzji o zatwierdzeniu projektu zagospodarowania działki lub terenu oraz projektu architektoniczno-budowlanego organ administracji architektoniczno-budowlanej sprawdza:

- 1) zgodność projektu zagospodarowania działki lub terenu oraz projektu architektoniczno-budowlanego z m.in: ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego i innymi aktami prawa miejscowego albo decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu w przypadku braku miejscowego planu oraz wymaganiami ochrony środowiska, w szczególności określonymi w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, o której mowa w art. 71 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko;
- 2) zgodność projektu zagospodarowania działki lub terenu z przepisami, w tym techniczno-budowlanymi;
- 3) kompletność projektu zagospodarowania działki lub terenu oraz projektu architektoniczno-budowlanego, w tym dołączenie kopii zaświadczenia, o którym mowa w art. 12 ust. 7, dotyczącego projektanta i projektanta sprawdzającego;
- 4) dołączenie wymaganych opinii, uzgodnień, pozwoleń i sprawdzeń oraz oświadczeń, o których mowa w art. 33 ust. 2 pkt 9 i 10;
- 5) posiadanie przez projektanta i projektanta sprawdzającego odpowiednich uprawnień budowlanych na podstawie: kopii dokumentów, o których mowa w art. 34 ust. 3d pkt 1 – w przypadku uprawnień niewpisanych do centralnego rejestru osób posiadających uprawnienia budowlane, a także danych w centralnym rejestrze osób posiadających uprawnienia budowlane - w przypadku uprawnień wpisanych do tego rejestru;
- 6) przynależność projektanta i projektanta sprawdzającego do właściwej izby samorządu zawodowego na podstawie zaświadczenia, o którym mowa w art. 12 ust. 7 – w przypadku osób niewpisanych do centralnego rejestru osób posiadających uprawnienia budowlane, a także danych w centralnym rejestrze osób posiadających uprawnienia budowlane - w przypadku osób wpisanych do tego rejestru.

Powyższe przepisy sprawiają, że panuje przekonanie, że to na organie administracji architektoniczno-budowlanej spoczywa odpowiedzialność za wszelkiego rodzaju nieprawidłowości np. w projekcie zagospodarowania działki lub terenu oraz projekcie architektoniczno-budowlanym (np. skoro organ administracji architektoniczno-budowlanej

zatwierdził i ostemplował projekt zagospodarowania działki lub terenu oraz projekt architektoniczno-budowlany to znaczy, że projekt sprawdził, i że przyjęte w projekcie rozwiązania są prawidłowe).

Ad 6.

Jednym z problemów ograniczających i wydłużających proces inwestycyjno-budowlany jest wciąż zbyt duża ilość dokumentacji gromadzonej przez inwestorów i przedkładanej organom administracji publicznej, w szczególności organom administracji architektoniczno-budowlanej oraz organom nadzoru budowlanego, w postaci papierowej. Dotyczy to zarówno wniosków, zgłoszeń i zawiadomień składanych na podstawie przepisów ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane, jak również różnego rodzaju załączników wymaganych na podstawie przepisów odrębnych ustawy, a dołączanych do dokumentów przedkładanych w organach administracji architektoniczno-budowlanej oraz organach nadzoru budowlanego. Obecnie obowiązujące przepisy prawa, w szczególności związane z szeroko rozumianym procesem inwestycyjnym, np. przepisy z zakresu ochrony środowiska, zabytków czy prawa wodnego, nie zawierają regulacji, które wprost umożliwiałyby wydawanie decyzji, pozwoleń, zgłoszeń czy opinii w postaci elektronicznej. Z posiadanych informacji wynika, że pomimo braku przepisów, które zakazywałyby wydawania decyzji, czy innych dokumentów przez właściwe organy administracji publicznej w postaci elektronicznej preferowanym dokumentem wydawanym inwestorom wciąż jest dokument w postaci papierowej. Tym samym, inwestorzy chcący złożyć wniosek do organu administracji architektoniczno-budowlanej oraz organu nadzoru budowlanego za pośrednictwem internetu, muszą najpierw uzyskać decyzję, opinię, czy inny dokument w postaci papierowej, zeskanować go i dołączyć do dokumentacji elektronicznej, a dopiero potem wysłać do organu administracji architektoniczno-budowlanej lub organu nadzoru budowlanego. Obowiązujące obecnie regulacje prawne w dobie postępującej cyfryzacji i postępu technologicznego są przestarzałe i archaiczne. Projektowana ustawa ma na celu wyeliminowanie tych zaszłości i wprowadzenie rozwiązań, które dopuszczą możliwość pełnej cyfryzacji procedur, od momentu powzięcia przez inwestora decyzji o realizacji inwestycji, poprzez skompletowanie dokumentów, uzyskanie odpowiednich pozwoleń, aż do zakończenia inwestycji.

Ad 7.

Kolejnym problemem jest brak spójnego, jednolitego dla całego kraju, systemu służącego do obsługi wniosków składanych w procesie inwestycyjno-budowlanym. Należy pamiętać, że budowa obiektu budowlanego to nie tylko postępowania przed organami administracji architektoniczno-budowlanej oraz organami nadzoru budowlanego, ale także np. przed organami ochrony środowiska, ochrony zabytków czy organami wydającymi zezwolenia np. na podstawie przepisów o drogach publicznych. Każdy z tych organów działa na podstawie własnych procedur i regulacji, jednak w ramach zbliżonych kompetencji. Organy te wydają różnego rodzaju decyzje, z których czasami jedna jest zależna od drugiej. Brak spójnych i jednakowych zasad postępowania dla tych organów powoduje, że proces inwestycyjny może się wydłużyć, chociażby z uwagi na fakt, że inwestor jest zobowiązany dołączyć do wniosku dokument, który musi uzyskać z innego organu.

Ad 8.

Jednym z problemów, który pojawia się w związku ze stosowaniem przepisów ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane jest problem odpowiedzialności zawodowej uczestników procesu budowlanego, w szczególności projektanta, inspektora nadzoru budowlanego oraz kierownika budowy lub kierownika robót. Rozdział 3 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane, regulujący prawa i obowiązki uczestników procesu budowlanego, oraz rozdział 10 regulujący kwestie odpowiedzialności zawodowej w budownictwie, w sposób dosyć precyzyjny wskazują za co odpowiadają poszczególne osoby, a także określają ich odpowiedzialność za nieprawidłowe wykonywanie swoich obowiązków. Praktyka obowiązywania ww. przepisów, w szczególności kwestie odpowiedzialności zawodowej, pokazują, że przepisy ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane wydają się nieadekwatne w stosunku do popełnianych czynów i odpowiedzialności ww. osób za prawidłowy przebieg procesu budowlanego. Należy pamiętać, że proces budowlany często trwa wiele lat. Bardzo często zdarza się więc, że organy nadzoru budowlanego badające prawidłowość procesu budowlanego (np. przy procedurze oddawania obiektu budowlanego do użytkowania) stwierdzają różnego rodzaju nieprawidłowości po jakimś czasie. Obowiązujące obecnie regulacje powodują, że uczestnicy procesu budowlanego, jak projektant czy kierownik budowy, nie mogą ponieść odpowiedzialności zawodowej z uwagi na fakt, że upłynęły już 3 lata od zakończenia robót budowlanych albo zawiadomienia o zakończeniu budowy lub wydania decyzji o pozwoleniu na użytkowanie.

Ad 9.

Projekt ustawy proponuje również zmiany w zakresie odpowiedzialności zawodowej w budownictwie, a także przywrócenie rzeczoznawstwa budowlanego jako samodzielnej funkcji technicznej w budownictwie.

Ad 10.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz.U. z 2021 r. poz. 1990, z późn. zm.) narady koordynacyjne mogą odbywać się obecnie w sposób tradycyjny lub za pomocą środków komunikacji elektronicznej. Część powiatów, które nie wykorzystują narzędzi informatycznych do prowadzenia

narad koordynacyjnych wskazuje na brak przepisów prawa, które by ich do tego obligowały.

Ad 11.

TSUE w sprawie C-545/17 Pawlak zakwestionował, jako sprzeczny z prawem unijnym, przepis krajowy (art. 165 § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 2021 r. poz. 1805, z późn. zm.)), który uznawał za równoznaczne z wniesieniem pisma procesowego do danego sądu jedynie złożenie takiego pisma w placówce pocztowej jednego operatora wyznaczonego do świadczenia usługi powszechnej i to bez obiektywnego uzasadnienia opartego na względach porządku publicznego lub bezpieczeństwa publicznego. Na mocy ustawy z dnia 11 sierpnia 2021 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2021 r. poz. 1655) wprowadzono zmiany do art. 165 § 2 Kodeksu postępowania cywilnego. Obecnie przepis ten stanowi, że oddanie pisma procesowego w formie przesyłki poleconej w polskiej placówce pocztowej operatora pocztowego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. - Prawo pocztowe (Dz.U. z 2022 r. poz. 896) lub w placówce podmiotu zajmującego się doręczaniem korespondencji na terenie Unii Europejskiej jest równoznaczne z wniesieniem go do sądu. Podobne zrównanie skutków nadania przesyłek jest niezbędne również w ustawie z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo budowlane oraz niektórych innych ustaw proponuje:

- 1) umożliwienie budowy budynków mieszkalnych jednorodzinnych o powierzchni zabudowy powyżej i poniżej 70 m² na podstawie jednolitej procedury;
- 2) rozszerzenie katalogu obiektów budowlanych i robót budowlanych zwolnionych z obowiązku uzyskania decyzji pozwoleniu na budowę oraz dokonania zgłoszenia;
- 3) utworzenie Bazy Projektów Budowlanych;
- 4) wprowadzenie kar za nieterminowe wydawanie decyzji o pozwoleniu na rozbiórkę;
- 5) usprawnienie procedury oddawania do użytkowania obiektów budowlanych;
- 6) zmiany w zakresie odpowiedzialności zawodowej w budownictwie;
- 7) ograniczenie udziału w postępowaniach prowadzonych na podstawie ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane stron, których celem jest jedynie utrudnienie realizacji inwestycji;
- 8) przywrócenie rzeczoznawstwa budowlanego jako samodzielnej funkcji technicznej w budownictwie;
- 9) zniesienie możliwości składania dokumentów w postaci papierowej na rzecz pełnej cyfryzacji procesu budowlanego oraz wprowadzenie regulacji umożliwiających organom administracji publicznej wydawanie dokumentów na potrzeby procesu budowlanego w postaci elektronicznej;
- 10) wprowadzenie jednego dla całego kraju systemu teleinformatycznego służącego do obsługi postępowań administracyjnych w budownictwie;
- 11) wprowadzenie przepisów dotyczących postępowania w przypadku nieruchomości o nieuregulowanym stanie prawnym;
- 12) przyznanie wojewódzkim inspektorom nadzoru budowlanego możliwości wszczęcia kontroli stosowania wyrobu budowlanego na budowie w sytuacji stwierdzenia nieprawidłowości w zakresie zgodności wskazanych w dokumentacji projektowej rozwiązań materiałowych ze stanem faktycznym;
- 13) wprowadzenie obowiązku przeprowadzania narad koordynacyjnych w sposób elektroniczny;
- 14) wprowadzenie w przepisach z zakresu geodezji i kartografii zasady równoważności nadania przesyłek w polskiej placówce pocztowej i w placówce podmiotu zajmującego się doręczaniem korespondencji na terenie Unii Europejskiej.

Ad 1.

Projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo budowlane oraz niektórych innych ustaw proponuje również rezygnację z dualizmu prawnego różnicującego budowę budynków mieszkalnych jednorodzinnych o powierzchni zabudowy poniżej i powyżej 70 m². Przepisy ustawy z dnia 17 września 2021 r. o zmianie ustawy – Prawo budowlane oraz ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. poz. 1986) wprowadziły do ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane art. 29 ust. 1 pkt 1a, którego celem było nie tylko zwolnienie niektórych budynków mieszkalnych jednorodzinnych o powierzchni zabudowy do 70 m² z pozwolenia na budowę, ale przede wszystkim wyłączenie możliwości wniesienia sprzeciwu do zgłoszenia przez organ administracji architektoniczno-budowlanej.

Projektowana ustawa ma na celu usprawnienie budowy budynków mieszkalnych jednorodzinnych realizowanych w głównej mierze na potrzeby własne. Z tego względu projektowana ustawa proponuje wyłączenie możliwości wniesienia sprzeciwu do zgłoszenia w przypadku budowy wolno stojącego, nie więcej niż dwukondygnacyjnego budynku mieszkalnego jednorodzinnego prowadzonej w celu zaspokojenia własnych potrzeb mieszkaniowych inwestora. Powyższe oznacza, że możliwość weryfikacji zgłoszenia budowy budynku mieszkalnego jednorodzinnego przez organ administracji architektoniczno-budowlanej, a w konsekwencji możliwość zgłoszenia sprzeciwu pozostawiona zostanie w stosunku do inwestycji innych niż budowa wolno stojącego, nie więcej niż dwukondygnacyjnego budynku mieszkalnego jednorodzinnego w celu zaspokojenia własnych potrzeb mieszkaniowych inwestora, tj. w przypadku budowy tego typu budynków przez deweloperów oraz budowy domów jednorodzinnych np. trzykondygnacyjnych. Projektowane przepisy

pozwolą na weryfikację planowanych inwestycji oraz kontrolę nad ich realizacją.

Projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo budowlane oraz niektórych innych ustaw przewiduje również wyłączenie ostemplowywania dokumentacji projektowej, bowiem w procedurze zgłoszenia budowy wolno stojącego, nie więcej niż dwukondygnacyjnego budynku mieszkalnego jednorodzinnego prowadzonej w celu zaspokojenia własnych potrzeb mieszkaniowych inwestora lub przebudowy budynku mieszkalnego jednorodzinnego organ administracji architektoniczno-budowlanej nie może wnieść sprzeciwu, nie sprawdza więc dokumentacji projektowej. Tym samym bezprzedmiotowe jest zachowanie wymogu stemplowania takiej dokumentacji. Przepisy dotyczące możliwości wniesienia sprzeciwu pozostaną jednak w stosunku do inwestycji innych niż budowa wolno stojącego, nie więcej niż dwukondygnacyjnego budynku mieszkalnego w celu zaspokojenia własnych potrzeb mieszkaniowych inwestora, tj. w przypadku budowy budynków mieszkalnych jednorodzinnych przez deweloperów oraz budowy budynków mieszkalnych jednorodzinnych np. trzykondygnacyjnych.

Ponadto proponuje się doprecyzowanie przepisów określających obowiązek ustanowienia kierownika budowy i prowadzenia dziennika budowy polegające na pozostawieniu ww. obowiązków w stosunku do budowy budynków mieszkalnych jednorodzinnych innych niż budowa budynków mieszkalnych jednorodzinnych o powierzchni zabudowy do 70 m² prowadzona w celu zaspokojenia własnych potrzeb inwestora. Tym samym będzie istnieć obowiązek ustanowienia kierownika budowy i prowadzenia dziennika budowy w przypadku budowy budynków mieszkalnych jednorodzinnych przez deweloperów, budowy wolno stojącego, nie więcej niż dwukondygnacyjnego budynku mieszkalnego jednorodzinnego o powierzchni zabudowy powyżej 70 m², a także budynków mieszkalnych jednorodzinnych np. trzykondygnacyjnych.

Mając na uwadze powyższe podkreślić trzeba, że projektowane przepisy nie zmieniają obecnych regulacji dotyczących budowy budynków mieszkalnych jednorodzinnych o powierzchni zabudowy do 70 m² realizowanych w celu zaspokojenia własnych potrzeb mieszkaniowych. Do zgłoszenia budowy budynku mieszkalnego jednorodzinnego o powierzchni zabudowy do 70 m² inwestor będzie zobowiązany dołączyć oświadczenie, że budowa jest prowadzona w celu zaspokojenia własnych potrzeb mieszkaniowych oraz, że przyjmuje na siebie odpowiedzialność za kierowanie budową (jeżeli nie ustanowi kierownika budowy). Organy administracji architektoniczno-budowlanej nie będą weryfikowały i sprawdzały zgłoszenia pod kątem merytorycznym. W rezultacie organ nie będzie mógł wnieść sprzeciwu do zgłoszenia, a roboty budowlane będzie można rozpocząć niezwłocznie po doręczeniu zgłoszenia organowi administracji architektoniczno-budowlanej. Nie będzie również obowiązku ostemplowywania projektu architektoniczno-budowlanego oraz projektu zagospodarowania działki lub terenu (obowiązek ostemplowywania zostanie zniesiony). Inwestor nie będzie musiał również ustanowić kierownika budowy i prowadzić dziennika budowy. Jednocześnie zaproponowano dodanie przepisu uprawniającego oraz zobowiązującego organy administracji architektoniczno-budowlanej do weryfikacji, czy składane zgłoszenie rzeczywiście jest zgłoszeniem, którym mowa w art. 29 ust. 1 pkt 1a ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane, tj. budowy wolno stojącego, nie więcej niż dwukondygnacyjnego budynku mieszkalnego jednorodzinnego o powierzchni zabudowy do 70 m².

Budowa wolno stojącego, nie więcej niż dwukondygnacyjnego budynku mieszkalnego jednorodzinnego o powierzchni zabudowy powyżej 70 m² w celu zaspokojenia własnych potrzeb mieszkaniowych odbywać się będzie, co do zasady, na podstawie takich samych procedur, jak w przypadku budynków mieszkalnych jednorodzinnych o powierzchni zabudowy do 70 m². Do zgłoszenia budowy wolno stojącego, nie więcej niż dwukondygnacyjnego budynku mieszkalnego jednorodzinnego o powierzchni zabudowy powyżej 70 m² w celu zaspokojenia własnych potrzeb mieszkaniowych inwestor będzie zobowiązany dołączyć oświadczenie, że budowa jest prowadzona w celu zaspokojenia własnych potrzeb mieszkaniowych. Organy administracji architektoniczno-budowlanej nie będą weryfikowały i sprawdzały zgłoszenia pod kątem merytorycznym. W rezultacie organ nie będzie mógł wnieść sprzeciwu do zgłoszenia, a roboty budowlane będzie można rozpocząć niezwłocznie po doręczeniu zgłoszenia organowi administracji architektoniczno-budowlanej. Nie będzie również konieczności ostemplowywania projektu architektoniczno-budowlanego oraz projektu zagospodarowania działki lub terenu. Także i w tym przypadku zaproponowano dodanie przepisu uprawniającego oraz zobowiązującego organy administracji architektoniczno-budowlanej do weryfikacji, czy składane zgłoszenie rzeczywiście jest zgłoszeniem, którym mowa w art. 29 ust. 1 pkt 1b ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane, tj. budowy wolno stojącego, nie więcej niż dwukondygnacyjnego budynku mieszkalnego jednorodzinnego o powierzchni zabudowy powyżej 70 m². Budowa wolno stojących, nie więcej niż dwukondygnacyjnych budynków mieszkalnych jednorodzinnych o powierzchni zabudowy powyżej 70 m² będzie jednak wymagała ustanowienia kierownika budowy i prowadzenia dziennika budowy.

Z kolei zgłoszenie budowy wolno stojącego, nie więcej niż dwukondygnacyjnego budynku mieszkalnego jednorodzinnego, zarówno o powierzchni zabudowy do 70m² oraz powyżej tej powierzchni, lecz na potrzeby inne niż własne cele mieszkaniowe, a także innych budynków mieszkalnych jednorodzinnych, w szczególnych wskazanych w art. 29 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane będzie podlegało weryfikacji przez organ administracji architektoniczno-budowlanej. Do tego zgłoszenia nie będzie dołączane oświadczenie, że budowa jest prowadzona w celu zaspokojenia własnych potrzeb mieszkaniowych inwestora. Organ administracji architektoniczno-budowlanej będzie mógł sprawdzić dołączoną do zgłoszenia dokumentację oraz wnieść sprzeciw do zgłoszenia. Nie będzie jednak obowiązku ostemplowywania projektu architektoniczno-budowlanego oraz projektu zagospodarowania działki lub terenu (obowiązek ostemplowywania zostanie zniesiony). Realizacja tych inwestycji będzie wymagała ustanowienia kierownika budowy oraz

prowadzenia dziennika budowy.

Ad 2.

Przedmiotowa nowelizacja przewiduje także rozszerzenie katalogu inwestycji (budów) niewymagających decyzji o pozwoleniu na budowę, a wymagających jedynie dokonania zgłoszenia, zgodnie z art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane, oraz katalogu inwestycji (budów) niewymagających ani decyzji o pozwoleniu na budowę, ani zgłoszenia, zgodnie z art. 29 ust. 2 ww. ustawy.

W katalogu inwestycji zwolnionych z pozwolenia na budowę, ale wymagających zgłoszenia, proponuje się doprecyzować przepisy zwalniające z obowiązku uzyskania pozwolenia na budowę m.in. boisk i kortów, wskazując, że obiekty te nie muszą służyć wyłącznie rekreacji, ale również uprawianiu sportu. Od początku celem tego przepisu było, aby boiska i korty służyły do uprawiania sportu. Wydawało się, że słowo rekreacja zawiera w sobie uprawianie sportu. Jednak orzecznictwo w tym zakresie ukształtowało się w sposób odmienny, przyjmując np. dla kortów tenisowych, że korty służą do rekreacji wtedy, gdy są budowane na prywatne potrzeby przy chociażby budynkach mieszkalnych jednorodzinnych. Z uwagi na to postanowiono wyeliminować powstałe wątpliwości, by nie budziło sporów, że obiekty te mogą być realizowane nie tylko na potrzeby indywidualne.

Ponadto proponuje się, aby wskazana w przepisach budowa tarasów dotyczyła zarówno tarasów zadaszonych, jak i niezadaszonych, z uwagi na fakt, że obecnie wśród organów rodzą się liczne wątpliwości w tym zakresie. Projektowane zmiany mają charakter redakcyjny i doprecyzowujący.

Ponadto przewiduje się doprecyzowanie przepisów art. 29 ust. 1 pkt 2 i art. 29a ustawy – Prawo budowlane zwalniających z obowiązku uzyskania pozwolenia na budowę a wymagających zgłoszenia budowy sieci (elektroenergetycznych obejmujących napięcie znamionowe nie wyższe niż 1 kV, wodociągowych, kanalizacyjnych, ciepłych, gazowych o ciśnieniu roboczym nie wyższym niż 0,5 MPa), polegające na dodaniu krańcowych odcinków o długości do 50 m tych sieci. Projektowane rozwiązania mają na celu uproszczenie realizacji inwestycji, tak aby w sytuacji, gdy inwestor planuje wykonać krótki odcinek sieci nie musiał w tym celu gromadzić dużej ilości dokumentacji. Proponuje się, aby realizacja tego typu inwestycji była możliwa bez udziału organu administracji architektoniczno-budowlanej i wymagała sporządzenia planu sytuacyjnego na kopii aktualnej mapy zasadniczej lub mapy jednostkowej przyjętej do państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego i odbywała się na podstawie przepisów prawa energetycznego albo o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków.

Wśród inwestycji wymagających zgłoszenia zostaje wymieniona również m.in. budowa niewielkiego kolumbarium na terenie cmentarza, o powierzchni zabudowy nie większej niż 15 m² i o wysokości nie większej niż 3 m, przepustów o długości nie większej niż 20 m oraz o przekroju wewnętrznym większym niż 0,85 m² i nie większym niż 3 m², kiosków i pawilonów sprzedaży ulicznej o powierzchni zabudowy nie większej niż 15 m².

W zakresie budowy kolumbarium na terenie cmentarza wyjaśnić trzeba, że zasadniczo na poszczególne obiekty zlokalizowane na cmentarzu nie potrzeba osobnego pozwolenia na budowę czy zgłoszenia. Grobowce nie wymagają pozwolenia na budowę, gdyż nie stanowią obiektu budowlanego. Wszelkie sprawy związane z posadowieniem obiektów cmentarnych (pomników, nagrobków) przejmują zarządca cmentarza, bowiem te kwestie objęte są już pozwoleniem na utworzenie cmentarza. Jednakże w odróżnieniu od grobowców czy pomników, kaplice cmentarne i domy pogrzebowe stanowią obiekty budowlane i wymagają sporządzenia projektu architektoniczno-budowlanego oraz uzyskania pozwolenia na budowę. Kolumbaria natomiast są wśród organów administracji architektoniczno-budowlanej różnie postrzegane, zarówno jako obiekty budowlane wymagające uzyskania pozwolenia na budowę, jak i obiekty cmentarne niewymagające uzyskania pozwolenia na budowę czy dokonania zgłoszenia. Orzecznictwo sądów administracyjnych obejmujące tę materię jest ubogie (tylko w jednym wyroku Naczelny Sąd Administracyjny przesądził, że kolumbarium jest obiektem budowlanym wymagającym sporządzenia projektu architektoniczno-budowlanego). Proponowana zmiana wyeliminuje wątpliwości dotyczące postrzegania kolumbariów jako obiektów wymagających lub nie pozwolenia na budowę.

Ponadto proponuje się, by przepusty o długości nie większej niż 20 m oraz o przekroju wewnętrznym większym niż 0,85 m² i nie większym niż 3 m² również były zwolnione z pozwolenia na budowę, ale wymagały zgłoszenia (art. 29 ust. 1 pkt 33). Obiekty te są na tyle proste (prefabrykowane), że nie powinny wymagać pozwoleń na budowę, a z drugiej strony są niezbędne z uwagi na konieczność przeprowadzenia cieków przez nasyp drogi.

Kolejną inwestycją, która ma wymagać jedynie zgłoszenia, będzie budowa kiosków i pawilonów sprzedaży ulicznej o powierzchni zabudowy nie większej niż 15 m². Dotychczas obiekty takie były realizowane jako tymczasowe obiekty budowlane, co często zmierzało do obejścia prawa. Obiekty takie najczęściej stanowią całość konstrukcyjno-budowlaną, a zatem istotną kwestią jest jedynie ocena możliwości usytuowania tego rodzaju obiektów na danym terenie czy od granic działek. Procedurą wystarczającą do oceny tych kwestii jest zgłoszenie.

Ponadto proponuje się, aby jedynie zgłoszenia wymagała budowa wylotów do cieków naturalnych. Zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane budowa wylotów do cieków naturalnych wymaga uzyskania decyzji o pozwoleniu na budowę. Wydaje się, że z racji faktu, że budowa i konstrukcja tego typu obiektu jest na tyle prosta, konieczność uzyskania decyzji o pozwoleniu na budowę jest zbyt rygorystyczna.

W katalogu obiektów zwolnionych z pozwolenia na budowę, lecz wymagających zgłoszenia proponuje się dodać także budowę bezodpływowych zbiorników na wody opadowe lub roztopowe o pojemności większej niż 5 m³ i nie większej niż 15 m³, przy czym budowa takich zbiorników do 5 m³ nie będzie wymagała nawet zgłoszenia. Pojęcie wód opadowych lub roztopowych zostało definiowane w art. 16 pkt 69 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne, jako wody będące skutkiem opadów atmosferycznych. Projektowana zmiana w zakresie budowy zbiorników na wody opadowe i roztopowe powinna przyczynić się także do usprawnienia realizacji programu priorytetowego „Moja Woda” finansowanego ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i upowszechnienia budowy tego typu urządzeń. Celem projektowanych zmian jest także zrównanie wymogu dotyczącego zbiorników na nieczystości ciekłe i zbiorników na wody opadowe lub roztopowe, a także wyeliminowanie pojawiających się wątpliwości interpretacyjnych w zakresie kwalifikowania zbiorników na wody opadowe lub roztopowe jako zbiorników na nieczystości ciekłe. Zgodnie bowiem z obowiązującymi przepisami ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane nie wymaga decyzji o pozwoleniu na budowę, natomiast wymaga zgłoszenia budowa zbiorników bezodpływowych na nieczystości ciekłe o pojemności do 10 m³. Z uwagi na przyjęte zasady wykładni prawa, że wyjątków nie należy interpretować rozszerzająco konieczne jest wyraźne wyłączenie budowy zbiorników na wody opadowe lub roztopowe z obowiązku uzyskania pozwolenia na budowę.

Również budowa wolno stojących obiektów budowlanych łączności oraz kontenerów telekomunikacyjnych o powierzchni zabudowy do 35 m² nie stanowi obiektu o skomplikowanej konstrukcji, wobec czego realizacja ww. obiektu na podstawie zgłoszenia w organie administracji architektoniczno-budowlanej wydaje się rozwiązaniem w zupełności wystarczającym.

Katalog obiektów wymagających jedynie zgłoszenia został także poszerzony o jednokondygnacyjne budynki gospodarcze i wiaty związane z produkcją rolną o prostej konstrukcji i powierzchni zabudowy do 300 m², przy rozpiętości konstrukcji nie większej niż 6 m i wysokości nie większej niż 6m, których obszar oddziaływania mieści się w całości na działce lub działkach, na których zostały zaprojektowane. W celu większego ułatwienia budowy ww. obiektów zaproponowano by do zgłoszenia budowy ww. obiektów zamiast projektu budowlanego dołączana była dokumentacja techniczna zawierająca rozwiązania zapewniające nośność i stateczność konstrukcji, bezpieczeństwo ludzi i mienia oraz bezpieczeństwo pożarowe, której zakres, w zależności od specyfiki i charakteru obiektu, stopnia skomplikowania robót budowlanych oraz przeznaczenia projektowanego obiektu, byłby ustalany przez projektanta posiadającego odpowiednie uprawnienia budowlane. Budowa takich obiektów będzie musiała być zgodna z mpzp, a w przypadku jego braku będzie wymagała decyzji o warunkach zabudowy. W przypadku tych obiektów ustanowienie kierownika budowy będzie nieobowiązkowe, z tym że w przypadku jego nieustanowienia odpowiedzialność za prowadzenie budowy spoczywałaby na inwestorze, a przy zawiadomieniu o zakończeniu budowy tych obiektów trzeba będzie dołączyć odpowiednio oświadczenie kierownika budowy lub inwestora że roboty zostały zrealizowane zgodnie z dokumentacją techniczną i zasadami wiedzy technicznej. Budowa ww. obiektów będzie podlegała także kontroli nadzoru budowlanego.

Ponadto proponuje się zwolnienie z obowiązku uzyskania pozwolenia na budowę budowy:

- masztów flagowych posadowionych na gruncie o wysokości od 3 do 7 m (zmiana ta ma na celu wyeliminowanie wątpliwości interpretacyjnych związanych z budową przedmiotowych masztów), przydomowych schronów i ukryć doraźnych, co ułatwi realizację przydomowych rozwiązań ochronnych przez obywateli oraz wpłynie na podniesienie indywidualnego poziomu bezpieczeństwa obywateli. Z uwagi na wagę kwestii zapewnienia bezpieczeństwa oraz wprowadzenie możliwości lokalizacji tychże budowli na podstawie zgłoszenia, zaproponowano zmiany w art. 15 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, gdzie dodano przepis o możliwości ich realizacji na terenie, dla którego plan miejscowy przewiduje lokalizację budynków mieszkalnych jednorodzinnych lub w zabudowie zagrodowej.

Ponadto w projekcie zaproponowano także dodanie przepisu upoważniającego ministra właściwego do spraw budownictwa, planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa do określenia, w drodze rozporządzenia, warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać przydomowe schrony i ukrycia doraźne o powierzchni do 35m² oraz ich usytuowanie, biorąc pod uwagę wymagania określone w przepisach ustawy – Prawo budowlane.

Proponuje się również doprecyzować przepisy dotyczące budowy przydomowych basenów i oczek wodnych (art. 29 ust. 2 pkt 13 oraz pkt 34). Z uwagi na to, że zapotrzebowanie na budowę basenów, zwłaszcza w okresie epidemii, oraz na budowę oczek wodnych w okresach susz występujących ostatnimi laty w Polsce znacznie wzrosło, precyzuje się, że przepis ten obejmuje nie tylko baseny i oczka wodne przy budynku mieszkalnym jednorodzinny, ale również przy innych budynkach mieszkalnych, przy budynkach rekreacji indywidualnej i na terenach rodzinnych ogrodów działkowych. Zwłaszcza popularność rodzinnych ogrodów działkowych w czasie epidemii spowodowała, że Polacy chętniej inwestują w tę formę wypoczynku. Propozycja dotycząca basenów i oczek wodnych na terenie rodzinnych ogrodów działkowych jest dostosowana do wymogów regulaminu rodzinnych ogrodów działkowych.

Projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo budowlane oraz niektórych innych ustaw, w związku z dodawaniem nowych obiektów zwolnionych z obowiązku uzyskania pozwolenia na budowę, zakłada także zmianę brzmienia art. 43 ust. 1aa ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane, ponieważ zachodzi konieczność rozszerzenia katalogu obiektów podlegających obowiązkowi wykonania inwentaryzacji powykonawczej o:

- bezodpływowe zbiorniki na wody opadowe lub roztopowe o pojemności większej niż 5 m³ i nie większej niż 15 m³,
- jednokondygnacyjne budynki gospodarcze i wiaty o prostej konstrukcji związane z produkcją rolną o powierzchni zabudowy do 300 m², przy rozpiętości konstrukcji nie większej niż 6 m i wysokości nie większej niż 6m, których

obszar oddziaływania mieści się w całości na działce lub działkach, na których zostały zaprojektowane,

- przydomowe schrony i ukrycia doraźne, wolnostojące, o powierzchni zabudowy do 35 m² rozumianej jako powierzchnia rzutu poziomego budowli w stanie wykończonym, wyznaczonego przez rzutowanie na powierzchnię terenu wszystkich jego krawędzi zewnętrznych,
- krańcowe odcinki sieci (do 50 m): elektroenergetycznych (obejmujących napięcie znamionowe nie wyższe niż 1 kV), wodociągowych, kanalizacyjnych, ciepłych, gazowych (o ciśnieniu roboczym nie wyższym niż 0,5 MPa).

Obecnie dla obiektów tych kierownik budowy (a w przypadku jego braku - inwestor), ma obowiązek wykonać inwentaryzację powykonawczą, a geodeta przekazać sporządzoną dokumentację do państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego, która to dokumentacja powoduje aktualizację geodezyjnych baz danych. Dla ww. obiektów budowlanych wprowadzana zmiana art. 43 ust. 1aa zachowuje ww. obowiązek geodezyjnej inwentaryzacji powykonawczej w mocy gdyż ujawnienie informacji o ww. obiektach w bazach danych jest istotne z punktu widzenia bezpieczeństwa sytuowania innych projektowanych obiektów, które mogą powstać na danym obszarze (w przypadku obiektów podziemnych) oraz zapewnienia aktualności ewidencji gruntów i budynków, która ma wpływ m.in. na wymiar podatków (w przypadku budynków).

W katalogu inwestycji zwolnionych z pozwolenia na budowę i zgłoszenia projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo budowlane oraz niektórych innych ustaw wymienia m.in. budowę drobnych obiektów budowlanych przy boiskach, kortach i bieżniach (szatni, niewielkich trybun, zadaszeń ławek, w tym ławek rezerwowych), przy czym liczba tych obiektów realizowanych bez pozwolenia i zgłoszenia będzie ograniczona względem powierzchni działki (art. 29 ust. 2 pkt 33). Obiekty te są na tyle drobne, że nie powinno się wymagać pozwolenia czy zgłoszenia, zaś ograniczenie liczbowe ma służyć zabezpieczeniu przed niekontrolowaną zabudową i omijaniem przepisów prawa w zakresie budowy większych obiektów sportowych.

Ad 3.

Projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo budowlane oraz niektórych innych ustaw proponuje utworzenie Bazy Projektów Budowlanych. Głównym celem i założeniem Bazy Projektów Budowlanych jest ułatwienie dostępu do projektów budowlanych i ich poszczególnych elementów (sporządzonych w postaci elektronicznej) organom administracji architektoniczno-budowlanej i nadzoru budowlanego w przypadku wniosków (np. o pozwolenie na budowę lub o pozwolenie na użytkowanie), zgłoszeń i zawiadomień.

Zgodnie z przepisami projektowanej ustawy Baza Projektów Budowlanych będzie prowadzona w portalu e-Budownictwo, którego wprowadzenie do ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane przewiduje ustawa z dnia 7 lipca 2022 r. o zmianie ustawy – Prawo budowlane oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1557). Za prowadzenie Bazy Projektów Budowlanych odpowiedzialny będzie Główny Inspektor Nadzoru Budowlanego jako podmiot zapewniający funkcjonowanie portalu e-Budownictwo oraz administrator danych osobowych w nim zamieszczonych. Z uwagi na fakt, że Baza Projektów Budowlanych będzie prowadzona w portalu e-Budownictwo korzystanie z Bazy nie będzie wiązało się z ponoszeniem opłat przez użytkowników kont.

W Bazie Projektów Budowlanych będą gromadzone projekty budowlane, w tym projekty zagospodarowania działki lub terenu, projekty architektoniczno-budowlane i projekty techniczne, sporządzone w postaci elektronicznej. O tym, czy dany projekt budowlany będzie zamieszczony w Bazie Projektów Budowlanych będzie decydował użytkownik konta na portalu e-Budownictwo (tj. inwestor lub projektant). Projekt budowlany, który zostanie zamieszczony w Bazie Projektów Budowlanych otrzyma indywidualny numer – odróżniający go od innych zamieszczonych w Bazie Projektów Budowlanych. Numer ten inwestor będzie mógł podać we wszelkiego rodzaju wnioskach, zgłoszeniach czy zawiadomieniach składanych w organach administracji architektoniczno-budowlanej oraz organach nadzoru budowlanego. Dzięki temu rozwiązaniu inwestor nie będzie musiał przedkładać w zgłoszeniach, wnioskach czy zawiadomieniach projektu „fizycznie” – wskaże numer projektu z Bazy Projektów Budowlanych, natomiast organ obsługujący wniosek, zgłoszenie czy zawiadomienie będzie miał wgląd do projektu poprzez Bazę Projektów Budowlanych.

Dostęp do Bazy będą posiadały organy administracji architektoniczno-budowlanej oraz nadzoru budowlanego, dla których zamieszczenie projektu w Bazie Projektów Budowlanych znacznie uprości i usprawni funkcjonowanie oraz przyspieszy proces budowlany. Organy administracji architektoniczno-budowlanej nie będą już także przekazywać do organów nadzoru budowlanego projektów budowlanych umieszczonych w Bazie Projektów Budowlanych, z uwagi na fakt, że dostęp i wgląd do tych projektów nastąpi przez Bazę Projektów Budowlanych.

Dostęp do projektu budowlanego, obok organów administracji publicznej, będzie miał tylko ten użytkownik konta, który projekt zamieścił.

Ad 4.

Projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo budowlane oraz niektórych innych ustaw proponuje również wprowadzenie przepisów umożliwiających nakładanie kar za nieterminowe wydawanie decyzji o pozwoleniu na rozbiórkę. Brak jasnej i precyzyjnej regulacji w przedmiotowym zakresie budził dotychczas szereg wątpliwości. Tym samym, aby organ administracji architektoniczno-budowlanej mógł nakładać kary za nieterminowe wydanie decyzji o pozwoleniu na rozbiórkę, konieczna jest zmiana przepisów ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane, tak aby przepisy tej ustawy

wprost pozwalały na nałożenie takiej kary w przypadku przekroczenia terminu określonego w art. 35 ust. 6 na wydanie decyzji o pozwoleniu na rozbiórkę.

Jednocześnie proponuje się doprecyzowanie przepisów dotyczących rejestrów wniosków o pozwolenie na budowę i decyzji o pozwoleniu na budowę, tak aby rejestry te obejmowały również wnioski o pozwolenie na rozbiórkę i decyzje o pozwoleniu na rozbiórkę, gdyż tylko na podstawie rejestru wniosków o pozwolenie na budowę i decyzji o pozwoleniu na budowę sprawdza się terminowość wydawania pozwoleń i nakłada się kary za przekroczenie terminów.

Ad 5.

Projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo budowlane oraz niektórych innych ustaw przewiduje również zmiany w art. 54 i 55 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane, których celem jest rozszerzenie zasady oddawania do użytkowania obiektów budowlanych w drodze zawiadomienia o zakończeniu budowy oraz ograniczenie wydawania decyzji o pozwoleniu na użytkowanie.

Obecnie przepisy ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane przewidują dwa tryby oddawania do użytkowania obiektów budowlanych. Zasadą jest, że oddanie do użytkowania może nastąpić w wyniku zawiadomienia o zakończeniu budowy, a w przypadkach wskazanych w art. 55 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane wydawana jest decyzja o pozwoleniu na użytkowanie.

Proponuje się, aby pozwolenie na użytkowanie było wymagane jedynie wówczas, gdy przystąpienie do użytkowania obiektu budowlanego ma nastąpić przed wykonaniem wszystkich robót budowlanych oraz, gdy sam inwestor dobrowolnie o to występuje, mimo że uzyskanie decyzji o pozwoleniu na użytkowanie nie jest wymagane. W pozostałych przypadkach wymagane byłoby zawiadomienie o zakończeniu budowy. Dzięki temu rozwiązaniu inwestor zamiast oczekiwać wiele dni na przyjazd organu nadzoru budowlanego na kontrolę obowiązkową oraz następnie czekać na wydanie decyzji w postępowaniu administracyjnym będzie już, po 14 dniach od dokonania zawiadomienia o zakończeniu budowy, mógł użytkować obiekt budowlany. Pozwoli to na realne skrócenie procesu inwestycyjnego i możliwość szybszego przystąpienia do użytkowania. Należy bowiem pamiętać, że zgodnie z obowiązującymi przepisami wniosek o wydanie pozwolenia na użytkowanie stanowi wezwanie organu nadzoru budowlanego do przeprowadzenia obowiązkowej kontroli budowy. Organ ten przeprowadza kontrolę przed upływem 21 dni od dnia doręczenia wezwania. Jednak przed przeprowadzeniem tej kontroli organ jest zobowiązany zawiadomić inwestora o terminie kontroli („Organ nadzoru budowlanego przeprowadza obowiązkową kontrolę przed upływem 21 dni od dnia doręczenia wezwania albo uzupełnionego wezwania. O terminie obowiązkowej kontroli organ zawiadamia inwestora w terminie 7 dni od dnia doręczenia wezwania albo uzupełnionego wezwania. Inwestor jest obowiązany uczestniczyć w obowiązkowej kontroli w wyznaczonym terminie.” – art. 59c ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane).

Jednocześnie wprowadza się możliwość warunkowego oddania do użytkowania budynków mieszkalnych jednorodzinnych służących zaspokojeniu własnych potrzeb mieszkaniowych inwestora bez wymaganych przyłączy do czasu zapewnienia dostawy mediów, nie dłużej jednak niż 18 miesięcy od dnia uzyskania pozwolenia na użytkowanie, jeżeli niewykonanie przyłączy leży po stronie przedsiębiorstw energetycznych lub wodno-kanalizacyjnych, aby nie obarczać inwestorów problemami leżącymi po stronie tych organów.

Celem projektowanych zmian jest usprawnienie procesu oddawania do użytkowania budynków mieszkalnych jednorodzinnych służących zaspokojeniu własnych potrzeb mieszkaniowych inwestora, które pomimo ujęcia w projekcie budowlanym przyłączy nie mogą zostać wykonane z uwagi na fakt, że określone przedsiębiorstwo (gazowe, energetyczne) planuje przyłączenie do sieci np. za kilka lat. Określone są wprawdzie warunki przyłączenia, jednak samo przyłączenie z różnych względów nie będzie w najbliższym czasie możliwe. Taka inwestycja może nie zostać odebrana przez organ nadzoru budowlanego, a w konsekwencji do czasu przyłączenia do sieci obiekt nie będzie mógł być oddany do użytkowania. Zgodnie z projektowanym rozwiązaniem inwestor, który skorzystałby z możliwości uzyskania pozwolenia na użytkowanie pomimo braku podłączenia budynku do odpowiednich sieci, musiałby w terminie 18 miesięcy od dnia uzyskania ww. pozwolenia doprowadzić do prawidłowego sposobu korzystania z obiektu, zapewnienia bezpieczeństwa, ochrony środowiska, warunków sanitarnych itd. Do czasu wykonania przyłączy przez gestorów sieci, inwestor mógłby korzystać z budynku zgodnie z jego przeznaczeniem, wykonując np. studnię, szczelny zbiornik bezodpływowy na ścieki.

Ponadto proponuje się zrezygnowanie w stosunku do budynków mieszkalnych jednorodzinnych oraz obiektów budowlanych kategorii III z procedury formalnego oddawania do użytkowania. Obecnie oddanie do użytkowania budynków mieszkalnych jednorodzinnych i innych drobnych obiektów, zaliczanych do kategorii III, wymaga zawiadomienia o zakończeniu budowy, co wiąże się z podjęciem odpowiednich czynności przez organ nadzoru budowlanego i czekaniem przez inwestora na zakończenie tego postępowania. Z uwagi na fakt, że postępowanie to opiera się na weryfikacji dokumentów załączonych do zawiadomienia i nie dochodzi do żadnej kontroli na terenie budowy, wymóg zawiadomienia o zakończeniu budowy jest nadmierną formalnością. Tym samym inwestor nie będzie musiał już czekać na jakiegokolwiek działania ze strony organu nadzoru budowlanego ale od razu, w tym samym dniu, będzie mógł rozpocząć użytkowanie obiektu. Proponowana zmiana pozwoli na szybsze (o 14 dni) użytkowanie obiektu w porównaniu z obecnym stanem prawnym i będzie stanowić maksymalne uproszczenie procedury oddawania ww. kategorii obiektów do użytkowania.

Proponuje się zatem, aby oddanie do użytkowania ww. obiektów następowało już z chwilą złożenia przez kierownika budowy oświadczenia o zakończeniu budowy i możliwości przystąpienia do użytkowania obiektu budowlanego. Przed przystąpieniem do użytkowania do dokumentacji budowy konieczne będzie jednak dołączenie m.in. projektu technicznego, protokołów badań i sprawdzeń: przyłączy i instalacji, zapewniających użytkowanie obiektu budowlanego zgodnie z przeznaczeniem, dokumentacji geodezyjnej, zawierającej wyniki geodezyjnej inwentaryzacji powykonawczej oraz informację o zgodności usytuowania obiektu budowlanego z projektem zagospodarowania działki lub terenu lub odstępstwach od tego projektu. Ponadto, w celu weryfikacji wykonania obiektu budowlanego zgodnie z projektem budowlanym proponuje się dołączać do dokumentacji budowy, wykonaną przez kierownika budowy, dokumentację fotograficzną. Ponadto reguluje się warunki, jakie muszą nastąpić, aby kierownik budowy mógł złożyć oświadczenie o zakończeniu budowy i możliwości przystąpienia do użytkowania obiektu budowlanego, tj. wszystkie roboty budowlane objęte projektem budowlanym zostały wykonane; wykonano nieobjęte projektem budowlanym przyłącza, zapewniające użytkowanie obiektu budowlanego zgodnie z przeznaczeniem oraz dołączono do dokumentacji budowy dokumenty, o których mowa w art. 57 ust. 1 pkt 1a i 4-6. Wszystkie te warunki będą musiały być spełnione łącznie.

Ponadto proponuje się, aby w terminie 14 dni od dnia rozpoczęcia użytkowania obiektu budowlanego inwestor zawiadamiał o rozpoczęciu użytkowania obiektu budowlanego organ nadzoru budowlanego, dołączając do tego zawiadomienia ww. oświadczenia kierownika budowy. Proponuje się, aby zawiadomienie o rozpoczęciu użytkowania obiektu budowlanego było czynnością techniczną, nie mającą wpływu na fakt możliwości lub braku możliwości użytkowania obiektu budowlanego. Niedochowanie tego obowiązku nie będzie więc skutkowało zakazem użytkowania obiektu budowlanego. Proponuje się również, aby zawiadomienia o rozpoczęciu użytkowania obiektu budowlanego dokonywać w formie dokumentu elektronicznego na odpowiednich formularzach, podobnie jak to ma miejsce z innymi wnioskami, zawiadomieniami i zgłoszeniami regulowanymi w ustawie z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane.

Uproszczone rozwiązania w procesie budowlanym, w szczególności dotyczące zmian przepisów o oddawaniu obiektu budowlanego do użytkowania, nie mają wpływu na zmianę zasad tzw. opóźnionego przekształcenia, o których mowa w art. 13 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego gruntów zabudowanych na cele mieszkaniowe w prawo własności tych gruntów (Dz. U. z 2020 r. poz. 2040 z późn. zm.).

Ad 6.

Projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo budowlane oraz niektórych innych ustaw proponuje także zmiany w zakresie odpowiedzialności zawodowej w budownictwie.

Proponuje się wprowadzenie dodatkowych sankcji w ramach odpowiedzialności zawodowej w budownictwie, tj. zakazu wykonywania samodzielnej funkcji technicznej w budownictwie na okres od 1 miesiąca do 6 miesięcy. Ponadto proponuje się wprowadzenie dodatkowej sankcji wobec kierownika budowy, na którym spoczywają obowiązki określone w projektowanych art. 53c i art. 53d, tj. w związku z oddawaniem do użytkowania budynków mieszkalnych jednorodzinnych oraz obiektów budowlanych zaliczonych do kategorii III.

Z uwagi na fakt, że do użytkowania budynku mieszkalnego jednorodzinnego oraz obiektu budowlanego zaliczanego do kategorii III i budowanego na podstawie decyzji o pozwoleniu na budowę można przystąpić z chwilą złożenia przez kierownika budowy oświadczenia o zakończeniu budowy i możliwości przystąpienia do użytkowania obiektu budowlanego, proponuje się wprowadzić ostrzejszą sankcję w stosunku do kierownika budowy, który w oświadczeniu o zakończeniu budowy poświadczył nieprawdę. Wobec kierownika budowy poświadczającego nieprawdę proponuje się orzekać dotychczasowe kary z art. 96, z wyłączeniem najmniejszej kary tj. upomnienia.

Ponadto proponuje się doprecyzowanie przepisów regulujących postępowanie w sprawie odpowiedzialności zawodowej w budownictwie. Proponowane zmiany mają na celu zwiększenie roli i wpływu organu nadzoru budowlanego na postępowanie w sprawie odpowiedzialności zawodowej w budownictwie.

Proponuje się również wydłużyć terminy, po upływie których nie można wszcząć postępowania z tytułu odpowiedzialności zawodowej w budownictwie. Należy pamiętać, że proces budowlany często trwa wiele lat, a organy nadzoru budowlanego pomimo stwierdzanych nieprawidłowości nie mogą występować z wnioskami o wszczęcie postępowania w sprawie odpowiedzialności zawodowej z uwagi na upływ wskazanych w ustawie terminów. Przewiduje się zatem wydłużenie terminów w art. 100 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane do odpowiednio 3 lat od dnia powzięcia przez organ nadzoru budowlanego wiadomości o popełnieniu czynu (obecnie 6 miesięcy) i 10 lat od popełnienia czynu (obecnie 3 lata).

Ad 7.

Kolejną propozycją wpływającą na usprawnienie działania organów administracji architektoniczno-budowlanej i nadzoru budowlanego jest wprowadzenie przepisów, w myśl których strona postępowania odwołująca się od decyzji (składająca zażalenie na postanowienie) wydanej na podstawie ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane będzie zobowiązana do dołączenia oświadczenia, że jest świadoma odpowiedzialności karnej za umyślne prowadzenie organów wyższego stopnia w błąd, co do faktów lub okoliczności mających znaczenie dla sprawy. Proponuje się, aby oświadczenie było zaopatrzone klauzulą o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń. Ponadto, proponuje się, aby strona postępowania, która w odwołaniu od decyzji (w zażaleniu na postanowienie) wydanej na podstawie ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane wprowadzi organ wyższego stopnia w błąd podlegała karze aresztu albo karze ograniczenia

wolności, albo karze grzywny. Projektowane zmiany mają na celu ograniczenie udziału w postępowaniach administracyjnych osób, których głównym celem nie jest merytoryczne zaskarżenie decyzji (postanowienia), ale chęć zastopowania czy zablokowania inwestycji. O tym, co będzie stanowiło błąd co do faktów lub okoliczności mających znaczenie dla sprawy będzie każdorazowo rozstrzygane czy rozpatrywane w toku prowadzonego postępowania. Mogą to być różnego rodzaju wnioski wskazujące na problem, którego nie ma, czy podnoszące kwestie niezwiązane z realizowaną inwestycją. Projektowane przepisy mają na celu ukrócenie tego typu praktyk i przyspieszenie procedury administracyjnej.

Ad 8.

Przedmiotowa nowelizacja proponuje również przywrócenie w ustawie z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane, rzeczoznawstwa budowlanego jako samodzielnej funkcji technicznej w budownictwie (usuniętej podczas tzw. deregulacji w 2014 r.).

Proponuje się doprecyzowanie przepisów określających wymagania jakie powinna spełniać osoba będąca rzeczoznawcą budowlanym oraz przepisów regulujących uprawnienia przysługujące rzeczoznawcy budowlanemu. Kwestie wykształcenia, przynależności do izby samorządu zawodowego, lat doświadczenia w zakresie objętym rzeczoznawstwem (10 lat) pozostaną bez zmian. Zmiany polegają jedynie na doprecyzowaniu okresu posiadanego doświadczenia, poprzez wskazanie, że okres ten liczony jest od dnia uzyskania uprawnień budowlanych bez ograniczeń, a także wprowadzenia okresu na jaki nadaje się tytuł rzeczoznawcy budowlanego (tj. 5 lat) oraz zasad potwierdzania dorobku praktycznego w zakresie objętym rzeczoznawstwem (potwierdzenie przez co najmniej trzy osoby posiadające tytuł rzeczoznawcy budowlanego w zakresie, o który ubiega się kandydat na rzeczoznawcę budowlanego).

Nadanie tytułu odbywa się bez egzaminu, lecz po spełnieniu wymagań określonych w art. 8b ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o samorządach zawodowych architektów oraz inżynierów budownictwa (Dz. U. z 2019 r. poz. 1117, z późn. zm.). O nadaniu tytułu rzeczoznawcy budowlanego orzeka, w drodze decyzji, właściwy organ samorządu zawodowego. Tym samym kwestie obowiązkowych składek na samorząd zawodowy, obowiązkowych szkoleń i innych wymagań wobec członków izby pozostaną bez zmian. Natomiast ceny usług wykonywanych przez rzeczoznawców wynikają i będą wynikały z konkretnych umów cywilnoprawnych i będą kształtowane przez rynek.

Rzeczoznawca budowlany będzie uprawniony m.in. do wykonywania ekspertyzy technicznej przy robotach budowlanych polegających na budowie, rozbudowie, przebudowie, nadbudowie, zmianie sposobu użytkowania oraz rozbiorce obiektu budowlanego oraz w czasie użytkowania obiektu budowlanego, występowania w charakterze biegłego sądowego w zakresie uprawnień budowlanych oraz przeprowadzania kontroli okresowej, o której mowa w art. 62 ust. 1 pkt 3 ustawy.

Wykonywanie zadań przypisanych rzeczoznawcy budowlanemu takich jak sporządzanie ekspertyz w określonym zakresie tematycznym, wymaga samodzielnego doboru metody badawczej, dokonania oględzin, wykonania niezbędnych obliczeń i pomiarów oraz sformułowania wniosków. Z tego względu rzeczoznawcą budowlanym powinna być osoba posiadająca wysokie kwalifikacje zawodowe, wiedzę teoretyczną i bogate doświadczenie zawodowe. Aby zapewnić wysoką jakość usług świadczonych przez rzeczoznawców budowlanych, wprowadza się okres do kiedy tytuł rzeczoznawcy budowlanego zachowuje ważność, tj. 5 lat. Konieczność ponownego ubiegania się o nadanie tytułu rzeczoznawcy budowlanego po upływie okresu wskazanego w decyzji o jego nadaniu, zapewni potrzebę ciągłego doskonalenia, podnoszenia kwalifikacji i wiedzy zawodowej przez te osoby.

Przywrócenie rzeczoznawstwa budowlanego jako samodzielnej funkcji technicznej w budownictwie, nie ograniczy dostępu do zawodu. Projektowane zmiany mają na celu bowiem podniesienie jakości usług świadczonych przez rzeczoznawców, a także zachęcenie do wykonywania funkcji rzeczoznawcy budowlanego.

Proponowane zmiany polegające na przywróceniu rzeczoznawstwa budowlanego jako samodzielnej funkcji technicznej w budownictwie będą wiązały się z dodatkowymi uprawnieniami dla osób posiadających tytuł rzeczoznawcy budowlanego, a także umożliwią ponoszenie odpowiedzialności zawodowej, dyscyplinarnej i cywilnej przez rzeczoznawców budowlanych za wykonywanie przez nich obowiązków zawodowych w ramach pełnienia samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie.

Przedmiotowa nowelizacja zakłada również zmiany zakresu uprawnień budowlanych w specjalności architektonicznej w ograniczonym zakresie. Zgodnie z obowiązującym art. 15a ust. 3 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane, uprawnienia budowlane w specjalności architektonicznej w ograniczonym zakresie uprawniają do projektowania lub kierowania robotami budowlanymi, w odniesieniu do architektury obiektu o kubaturze do 1000 m³ w zabudowie zagrodowej lub na terenie zabudowy zagrodowej. Proponuje się likwidację obecnego ograniczenia poprzez usunięcie wyrazów: „w zabudowie zagrodowej lub na terenie zabudowy zagrodowej”.

Wprowadzenie zmian pozwoli inż. arch. po skończeniu 3,5 letnich studiów wyższych oraz odbyciu praktyki budowlanej (1 rok w biurze projektowym i 1 rok na budowie) zaprojektować obiekt budowlany o kubaturze do 1000 m³ nie tylko na terenach zabudowy zagrodowej. Biorąc po uwagę zakres kształcenia architektów na studiach inżynierskich osoba posiadająca tytuł inżyniera architekta potrafi zadbać o wartości estetyczne i funkcjonalne takich prostych obiektów budowlanych do 1000 m³ kubatury.

W wyniku zmiany zwiększony zostanie zakres uprawnień dla osób posiadających uprawnienia budowlane w specjalności

architektonicznej w ograniczonym zakresie. Przewiduje się, że proponowane zmiany mogą przełożyć się także na zwiększenie zainteresowania zdobyciem uprawnień budowlanych w specjalności architektonicznej w ograniczonym zakresie.

Proponuje się również umożliwienie uzyskiwania przez techników uprawnień budowlanych do projektowania w ograniczonym zakresie po odbyciu czteroletniej praktyki projektowej oraz rocznej praktyki na budowie. Obecnie osoby posiadające tytuł zawodowy technika nie mogą ubiegać się o nadanie uprawnień budowlanych do projektowania. Osoby takie mogą jedynie ubiegać się o uzyskanie uprawnień budowlanych do kierowania w ograniczonym zakresie. Proponowane zmiany wprowadzą taką możliwość po odbyciu czteroletniej praktyki projektowej oraz rocznej praktyki na budowie. Jednocześnie, proponuje się umożliwienie skrócenia dla techników czteroletniej praktyki zawodowej na budowie wymaganej do uzyskania uprawnień do kierowania robotami budowlanymi w ograniczonym zakresie. Obecnie uzyskanie uprawnień do kierowania robotami budowlanymi w ograniczonym zakresie przez osoby posiadające tytuł zawodowy technika wymaga odbycia obowiązkowej czteroletniej praktyki na budowie. Proponuje się umożliwienie skrócenia wymiaru ww. praktyki z czterech do trzech lat. Osobą uprawnioną do skrócenia wymiaru praktyki byłby patron, pod kierownictwem którego praktyka jest odbywana. Projektowane zmiany mają na celu ułatwienie i zachęcenie do zdobywania uprawnień budowlanych przez techników, a tym samym zwiększenie zainteresowania podejmowaniem nauki w technikach.

Ad 9.

Projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo budowlane oraz niektórych innych ustaw proponuje zniesienie możliwości składania dokumentów w postaci papierowej na rzecz pełnej cyfryzacji procesu inwestycyjno-budowlanego oraz wprowadzenie regulacji umożliwiających organom administracji publicznej wydawanie dokumentów na potrzeby procesu inwestycyjno-budowlanego w postaci elektronicznej.

Projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo budowlane oraz niektórych innych ustaw proponuje uchylenie przepisów w myśl których dopuszcza się złożenie wniosku, zawiadomienia, czy zgłoszenia na podstawie przepisów ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane w postaci papierowej. Projektowana ustawa proponuje wprowadzenie jako zasady kierowania dokumentów do organów administracji architektoniczno-budowlanej i nadzoru budowlanego w postaci elektronicznej. Zgodnie z wprowadzanymi zmianami dokumenty składane do organu administracji architektoniczno-budowlanej oraz organu nadzoru budowlanego będą musiały być opatrzone kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym. Pozwoli to na potwierdzenie, że dany dokument jest faktycznie składany przez osobę, która go podpisała. Ponadto, projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo budowlane oraz niektórych innych ustaw, proponuje także, aby załączniki do wniosków, zgłoszeń i zawiadomień były składane w postaci elektronicznej, kopii dokumentu elektronicznego albo cyfrowego odwzorowania dokumentu w postaci papierowej zapewniającego jego czytelność, w szczególności zdjęcia lub skanu. Projekt ustawy przewiduje, że jedynie określony rodzaj dokumentów należy zawsze przedłożyć w formie dokumentu elektronicznego – projekt budowlany, pełnomocnictwo oraz oświadczenie o prawie do dysponowania nieruchomością na cele budowlane.

Projektowane zmiany pozwolą ograniczyć papierowy obieg dokumentów, których w procesie budowlanym gromadzi się w dosyć dużych ilościach. Dokumentacja elektroniczna zajmuje o wiele mniej miejsca niż dokumenty papierowe, których w organach administracji architektoniczno-budowlanej i nadzoru budowlanego przechowuje się bardzo dużo (np. zatwierdzone projekty zagospodarowania działki lub terenu, projekty architektoniczno-budowlane, czy różnego rodzaju decyzje, postanowienia wynikające z przepisów ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane). Przy dokumentacji elektronicznej o wiele mniejsze jest również ryzyko zagubienia czy zaginięcia dokumentacji, czy to w organie administracji publicznej czy u inwestora. Taka forma gromadzenia dokumentacji ułatwia również dostęp do akt sprawy. Wszystkie potrzebne w procesie budowlanym dokumenty znajdują się bowiem w jednym, bezpiecznym miejscu.

Ad 10.

Projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo budowlane oraz niektórych innych ustaw proponuje także wprowadzić w ustawie z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane regulacje dotyczące Systemu do Obsługi Postępowań Administracyjnych w Budownictwie (SOPAB). Podstawowym zadaniem systemu SOPAB będzie kompleksowa obsługa postępowań administracyjnych w budownictwie. System będzie dostępny dla wszystkich organów uczestniczących, w mniejszym lub większym stopniu, w procesie budowlanym, w szczególności organów wydających dokumenty dołączane następnie do wniosków na podstawie ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane. Wprowadzenie jednego systemu umożliwi organom administracji publicznej sprawne procedowanie wniosków w procesie budowlanym oraz bieżące monitorowanie tego procesu. Pozwoli również zoptymalizować proces raportowania przez organy na potrzeby Głównego Urzędu Statystycznego oraz Głównego Urzędu Nadzoru Budowlanego. Planowane jest także przeniesienie rejestrów prowadzonych przez organy administracji architektoniczno-budowlanej i nadzoru budowlanego do SOPAB w ramach wspólnej bazy danych. Rejestry będą obsługiwane z poziomu interfejsu SOPAB, dzięki czemu pracownicy organów nie będą musieli logować się w tym celu do systemów zewnętrznych takich jak Rejestr Wniosków, Decyzji i Zgłoszeń (RWDZ), Rejestr Kontroli Obowiązkowych (RKO) czy Rejestr Katastrof Budowlanych (RKB). Zakłada się również otwartość SOPAB na integrację z innymi systemami i obsługę z poziomu interfejsu SOPAB wniosków m.in. w systemie elektronicznego Dziennika Budowy i elektronicznej Książki Obiektu Budowlanego. Integracje z systemami eCRUB czy budowanym Rejestrem Urbanistycznym zapewnią organom dostęp do niezbędnych do przeprowadzenia postępowania danych.

Ad 11.

Projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo budowlane oraz niektórych innych ustaw proponuje również wprowadzenie przepisów dotyczących wykonania zastępczego w przypadku nieruchomości o nieuregulowanym stanie prawnym. Projektowana zmiana polegająca na dodaniu w ustawie z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane art. 69a ma na celu rozwiązanie narastającego problemu zagrożeń wynikających ze złego stanu technicznego budynków (zagrożających bezpieczeństwu) usytuowanych w obrębie nieruchomości prywatnych o nieuregulowanym stanie prawnym (nadzór budowlany nie jest w stanie ustalić właściciela takiego budynku i przez to nie może egzekwować obowiązku odpowiedniego zabezpieczenia takiego budynku). Projektowany art. 69a przewiduje możliwość nakładania na gminy obowiązków związanych z egzekucją decyzji administracyjnych wydawanych organy nadzoru budowlanego, w przypadku złego stanu technicznego obiektów budowlanych, jeżeli nie można ustalić właścicieli tych obiektów.

Ad 12.

Projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo budowlane oraz niektórych innych ustaw proponuje również wprowadzenie przepisów dotyczących możliwość wszczęcia kontroli stosowania wyrobu budowlanego na budowie, w tym np. przy okazji wykonywania zadania określonego w art. 16 ust. 2a ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o wyrobach budowlanych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1213) (tj. pobierania próbki do badań z wyrobów składowanych na budowie, dla której wojewódzki inspektor nadzoru budowlanego nie jest organem pierwszej instancji) w sytuacji stwierdzenia nieprawidłowości w zakresie zgodności wskazanych w dokumentacji projektowej rozwiązań materiałowych ze stanem faktycznym. Zdarza się, że wojewódzki inspektor nadzoru budowlanego kontrolując, na podstawie art. 16 ust. 2a ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o wyrobach budowlanych, wyroby budowlane składowane na terenie budowy dostrzega przy okazji nieprawidłowe stosowanie tych wyrobów przy wykonywaniu robót budowlanych. Nie ma jednak prawnej kompetencji odnośnie do przeprowadzenia czynności kontrolnych w tym zakresie, ponieważ art. 16 ust. 2a ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o wyrobach budowlanych daje możliwość kontroli tylko tych wyrobów znajdujących się na terenie budowy, które nie zostały użyte do wykonywania robót budowlanych. Wprowadzenie projektowanej zmiany pozwoli wyeliminować mankamenty prawne związane z przeprowadzaną przez wojewódzkich inspektorów nadzoru budowlanego kontrolą wyrobów budowlanych na terenie budowy. Wojewódzki inspektor nadzoru budowlanego mógłby wykonując kontrolę z ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o wyrobach budowlanych dotyczącą wyrobów budowlanych składowanych na terenie budowy jednocześnie dokonać kontroli stosowania tych wyrobów przy wykonywaniu robót budowlanych, a efekty kontroli (w tym zgromadzone dowody) przekazywałby do organu powiatowego, który mógłby już w ramach swoich kompetencji wszcząć postępowanie administracyjne mając zgromadzony materiał dowodowy.

Ad 13.

Projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo budowlane oraz niektórych innych ustaw proponuje wprowadzenie pełnej cyfryzacji przeprowadzania procesu koordynacji sytuowania projektowanych sieci uzbrojenia terenu na naradach koordynacyjnych oraz dostosowanie obowiązujących przepisów ustawy z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne do nowej, obowiązkowej formy przeprowadzania narad. Narady koordynacyjne mogą odbywać się obecnie zarówno w sposób tradycyjny jak i za pomocą środków komunikacji elektronicznej. Na chwilę obecną 328 powiatów wykorzystuje narzędzia informatyczne do prowadzenia narad koordynacyjnych, a w 286 powiatach narady koordynacyjne przeprowadzane są w pełni elektronicznie.

Przewiduje się, że rezultaty narady koordynacyjnej zachowywać będą ważność przez 36 miesięcy od dnia zakończenia narady, chyba że inwestor lub projektant przekaże do starosty informację o konieczności wydłużenia tego terminu. W przypadku, gdy inwestor dla obiektów będących przedmiotem narady koordynacyjnej, w ww. terminie nie uzyska decyzji o pozwoleniu na budowę lub nie dokona zgłoszenia budowy, o których mowa w ustawie – Prawo budowlane, będzie musiał wystąpić o przeprowadzenie nowej narady koordynacyjnej. Jednocześnie proponuje się wprowadzenie przepisu, na podstawie którego projektowane zamierzenia budowlane po upływie 36 miesięcy od zakończenia narady koordynacyjnej (lub wydłużonego przez starostę na wniosek inwestora lub projektanta terminu) będą archiwizowane w bazie danych geodezyjnej ewidencji sieci uzbrojenia terenu (GESUT) prowadzonej przez starostę. Obecnie, w przypadku gdy inwestor z jakiegoś powodu zrezygnował z realizacji inwestycji, w bazie danych GESUT projektowana sieć cały czas istnieje. Takich sytuacji jest bardzo dużo i powoduje to nieczytelność danych. Zdarzają się także coraz częściej sytuacje gdy dochodzi do kolizji nowych inwestycji z takimi niezrealizowanymi projektami.

Ad 14.

Projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo budowlane oraz niektórych innych ustaw proponuje zmianę przepisów ustawy z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne, która ma na celu implementację wyroku Trybunału Sprawiedliwości UE (TSUE) w sprawie C-545/17 Pawlak oraz zmian wprowadzonych ustawą z dnia 11 sierpnia 2021 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw. Zaproponowano zmianę brzmienia art. 12 ust. 2 ustawy – Prawo geodezyjne i kartograficzne oraz pkt 14 załącznika do tej ustawy, wzorem odpowiednio zmiany wprowadzonej ustawą o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego, tj. uwzględniającą możliwość nadawania przesyłki również w placówce podmiotu zajmującego się doręczaniem korespondencji na terenie UE.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Materia regulacji jest domeną prawa krajowego. Projektowana ustawa rozwiązuje problem niewystępujący w tożsamym kształcie w innych krajach członkowskich OECD/UE. Jej celem jest usprawnienie obecnego modelu funkcjonowania organów administracji architektoniczno-budowlanej i nadzoru budowlanego.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Inwestorzy	ok. 15 mln	Dane szacunkowe własne	Uproszczenie procedury poprzez skrócenie czasu na uzyskanie zgody na realizację inwestycji oraz oddanie wybudowanego obiektu budowlanego do użytkowania. Umożliwienie składania wniosków i uzyskiwania dokumentów w postaci elektronicznej, z jednoczesnym zniesieniem możliwości składania i uzyskiwania dokumentów w formie papierowej. Ograniczenie gromadzonej w papierze dokumentacji, a także zmniejszenie ryzyka zagubienia czy zaginięcia dokumentów.
Inni uczestnicy procesu budowlanego (projektant, inspektor nadzoru inwestorskiego, kierownik budowy/robót)	118 187 + 13 135	Polska Izba Inżynierów Budownictwa oraz Izba Architektów Rzeczypospolitej Polskiej	Zmiana zasad odpowiedzialności zawodowej w budownictwie. W związku z pojawieniem się dodatkowej samodzielnej funkcji technicznej w budownictwie – rzeczoznawstwo budowlane nastąpi zmiana zasad praktyki – tylko rzeczoznawca będzie mógł być patronem i tylko rzeczoznawca będzie mógł opracować ekspertyzę.
Organy administracji architektoniczno-budowlanej	1) Główny Urząd Nadzoru Budowlanego; 2) wojewodowie (16); 3) starostowie i prezydenci miast na prawach powiatu (380).	Przepisy prawa	Zmniejszenie obciążeń nałożonych na organy poprzez eliminację niektórych procedur (np. wyłączenie możliwości wniesienia sprzeciwu w przypadku budowy budynków mieszkalnych jednorodzinnych i brak konieczności weryfikacji przedłożonej dokumentacji, zwiększenie odpowiedzialności za nieterminowe wydawanie decyzji o pozwoleniu na rozbiórkę). Umożliwienie organom administracji architektoniczno-budowlanej kompleksowego prowadzenia postępowań administracyjnych w postaci elektronicznej. Ograniczenie gromadzonej w papierze dokumentacji, a także zmniejszenie ryzyka zagubienia czy zaginięcia dokumentów. W konsekwencji usprawnienie działania organów i skrócenie czasu na załatwienie sprawy.
Organy nadzoru budowlanego	1) Główny Urząd Nadzoru Budowlanego; 2) wojewódzcy	Przepisy prawa	Zmniejszenie obciążeń nałożonych na organy poprzez eliminację niektórych procedur (np. rezygnacja

	inspektorzy nadzoru budowlanego (16); 3) powiatowi inspektorzy nadzoru budowlanego (377).		z formalnego zakończenia budowy m.in. budynków mieszkalnych jednorodzinnych i brak konieczności weryfikacji przedłożonej dokumentacji, zminimalizowanie przypadków wydawania pozwoleń na użytkowanie i związanego z tym obowiązku przeprowadzania obowiązkowych kontroli,). Umożliwienie organom nadzoru budowlanego kompleksowego prowadzenia postępowań administracyjnych w postaci elektronicznej. Ograniczenie gromadzonej w papierze dokumentacji, a także zmniejszenie ryzyka zagubienia czy zaginięcia dokumentów. W konsekwencji usprawnienie działania organów i skrócenie czasu na załatwienie sprawy.
Główny Urząd Nadzoru Budowlanego	1	Przepisy prawa	Umożliwienie prowadzenia odwoławczych postępowań administracyjnych w postaci elektronicznej. Ograniczenie gromadzonej w papierze dokumentacji, a także zmniejszenie ryzyka zagubienia czy zaginięcia dokumentów. Usprawnienie działania i skrócenie czasu na załatwienie sprawy. Prowadzenie oraz administrowanie systemem SOPAB.
Minister właściwy do spraw budownictwa, planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa	1	Przepisy prawa	Umożliwienie prowadzenia odwoławczych postępowań administracyjnych w postaci elektronicznej. Ograniczenie gromadzonej w papierze dokumentacji, a także zmniejszenie ryzyka zagubienia czy zaginięcia dokumentów. Usprawnienie działania i skrócenie czasu na załatwienie sprawy.
Sądy administracyjne	1) wojewódzkie sądy administracyjne (16); 2) Naczelny Sąd Administracyjny.	Przepisy prawa	Usprawnienie działania sądów administracyjnych przy rozpatrywaniu odwołań od decyzji oraz zażaleń na postanowienia wydawanych na podstawie ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane.
Strony postępowań administracyjnych	Brak możliwości oszacowania.		Wprowadzenie odpowiedzialności karnej związanej ze składaniem odwołaniem od decyzji wydawanych na podstawie ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane.
Główny Urząd Statystyczny	1	Przepisy prawa	Zmniejszenie pracochłonności związanej z przygotowaniem różnego rodzaju sprawozdań, w tym statystycznych. Wyeliminowanie procesu ręcznego wypełniania formularzy statystycznych. Poprawa jakości i szczegółowości

			pozyskiwanych danych statystycznych z zakresu budownictwa oraz usprawnienie procesu ich pozyskiwania.
Inne organy – uczestnicy procesu inwestycyjnego oraz organy kontroli państwowej	<ol style="list-style-type: none"> 1) Generalny Konserwator Zabytków i wojewódzcy konserwatorzy zabytków; 2) Główny Urząd Geodezji i Kartografii; 3) urzędy marszałkowskie (16); 4) Główny Inspektor Sanitarny, państwowe wojewódzkie inspektoraty sanitarne (16) oraz państwowe powiatowe inspektoraty sanitarne (380), 5) Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych; 6) Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad oraz jej oddziały (16); 7) zarządcy dróg, zarządcy zieleni (2477 gmin, 66 miast na prawach powiatu); 8) Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska oraz regionalni dyrektorzy ochrony środowiska (16), 9) Komendant Główny Straży Pożarnej, wojewódzkie komendy straży pożarnej (16) oraz powiatowe komendy straży pożarnej (380); 10) Urząd Lotnictwa Cywilnego; 11) Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, regionalne zarządy gospodarki wodnej oraz zarządy zlewni; 12) Wojewódzkie Sądy Administracyjne oraz Naczelny Sąd Administracyjny; 13) organy Krajowej Administracji Skarbowej; 14) organy gmin; 15) wojewodowie; 16) właścivi ministrowie. 	Przepisy prawa	<p>Umożliwienie organom administracji publicznej wydawanie decyzji w postaci elektronicznej.</p> <p>Ograniczenie gromadzonej w papierze dokumentacji, a także zmniejszenie ryzyka zagubienia czy zaginięcia dokumentów. W konsekwencji usprawnienie działania organów i skrócenie czasu na załatwienie sprawy.</p> <p>Umożliwienie bieżącego i sprawnego dostępu do zgromadzonej dokumentacji oraz prowadzonych spraw.</p> <p>Nałożenie na gminy obowiązków związanych z egzekucją decyzji administracyjnych wydawanych organy nadzoru budowlanego, w przypadku złego stanu technicznego obiektów budowlanych, jeżeli nie można ustalić właścicieli tych obiektów.</p>

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r.

poz. 248) oraz § 52 uchwały Nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2022 r. poz. 348), projekt zostanie zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie „Rządowy Proces Legislacyjny”.

Planuje się, że w ocenę projektowanych regulacji w ramach konsultacji publicznych zostaną włączone m.in.:

- 1) Stowarzyszenie Architektów Polskich;
- 2) Polski Związek Pracodawców Budownictwa;
- 3) Izba Projektowania Budowlanego;
- 4) Polski Związek Inżynierów i Techników Budownictwa;
- 5) Związek Zawodowy Budowlani;
- 6) Fundacja Wszechnicy Budowlanej;
- 7) Instytut Gospodarki Nieruchomościami;
- 8) Konfederacja Budownictwa i Nieruchomości;
- 9) Korporacja Przedsiębiorców Budowlanych „UNI-BUD”;
- 10) Krajowa Izba Gospodarcza;
- 11) Polska Rada Biznesu;
- 12) Państwowa Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości;
- 13) Polska Izba Budownictwa;
- 14) Polski Związek Firm Deweloperskich;
- 15) Porozumienie Zielonogórskie;
- 16) Polska Izba Informatyki i Telekomunikacji;
- 17) Izba Gospodarcza Gazownictwa;
- 18) Polska Izba Przemysłu Chemicznego;
- 19) Geodezyjna Izba Gospodarcza;
- 20) Stowarzyszenie Geodetów Polskich;
- 21) Unia Metropolii Polskich;
- 22) Unia Miasteczek Polskich;
- 23) Związek Gmin Wiejskich RP;
- 24) Związek Miast Polskich;
- 25) Związek Samorządów Polskich;
- 26) Instytut Rozwoju Miast i Regionów;
- 27) Narodowy Instytut Urbanistyki i Architektury.

Projekt ustawy zostanie przekazany do opiniowania m.in. następującym podmiotom:

- 1) Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów;
- 2) Prokuratura Generalna Rzeczypospolitej Polskiej;
- 3) Prezes Naczelnego Sądu Administracyjnego;
- 4) Rzecznik Małych i Średnich Przedsiębiorstw;
- 5) Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych;
- 6) Prezes Głównego Urzędu Statystycznego;
- 7) Komenda Główna Państwowej Straży Pożarnej;
- 8) Główny Geodeta Kraju;
- 9) Prezes Państwowej Agencji Atomistyki;
- 10) Prezes Urzędu Dozoru Technicznego;
- 11) wojewodowie;
- 12) NSZZ Solidarność;
- 13) Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych;
- 14) Forum Związków Zawodowych;
- 15) Związek Przedsiębiorców i Pracodawców;
- 16) Federacja Przedsiębiorców Polskich;
- 17) Business Centre Club;
- 18) Związek Rzemiosła Polskiego;
- 19) Konfederacja Lewiatan;
- 20) Pracodawcy RP;
- 21) Izba Architektów Rzeczypospolitej Polskiej – Krajowa Rada;
- 22) Polska Izba Inżynierów Budownictwa – Krajowa Rada.

Przewiduje się skierowanie projektu do konsultacji publicznych i opiniowania we wrześniu 2022 r.

Dodatkowo, w ramach opiniowania, projekt ustawy zostanie przekazany Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego oraz Radzie Dialogu Społecznego.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych												
(ceny stałe z r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)
Dochody ogółem	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
budżet państwa	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
JST	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
pozostałe jednostki (oddzielnie)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Wydatki ogółem	43,52	4,17	4,17	4,17	4,17	4,17	4,17	4,17	4,17	4,17	4,17	85,22
budżet państwa	43,52	4,17	4,17	4,17	4,17	4,17	4,17	4,17	4,17	4,17	4,17	85,22
JST	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
pozostałe jednostki (oddzielnie)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Saldo ogółem	-43,52	-4,17	-4,17	-4,17	-4,17	-4,17	-4,17	-4,17	-4,17	-4,17	-4,17	-85,22
budżet państwa	-43,52	-4,17	-4,17	-4,17	-4,17	-4,17	-4,17	-4,17	-4,17	-4,17	-4,17	-85,22
JST	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
pozostałe jednostki (oddzielnie)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Źródła finansowania	<p>Oszacowany koszt zostanie pokryty:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) w zakresie opracowania i wdrożenia podstawowej wersji oprogramowania systemu SOPAB w ramach projektu realizowanego ze środków Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa: <ol style="list-style-type: none"> a) 84,63% – dofinansowanie z ze środków UE; b) 15,37% – środki z budżetu państwa; 2) w zakresie utrzymania systemu SOPAB – ze środków budżetu państwa; 3) pozostałe wydatki – ze środków budżetu państwa. <p>W ramach wydatków budżetu państwa planowane wydatki zostaną pokryte ze zwiększonego limitu części budżetowej: 18 Budownictwo, planowanie i zagospodarowanie przestrzenne oraz mieszkalnictwo.</p>
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	<p>Wejście w życie projektowanej ustawy może spowodować uszczuplenie budżetów gmin z tytułu opłaty skarbowej w związku z propozycją zwolnienia kilku inwestycji z konieczności uzyskania decyzji o pozwoleniu na budowę i użytkowanie (objęcie części inwestycji zgłoszeniem zamiast pozwolenia na budowę) od których jest pobierana opłata. Nie jest możliwe oszacowanie wpływu tych zmian na budżety gmin, z uwagi na brak danych na temat ilości decyzji wydawanych obecnie w tym zakresie. Nowelizacja dotyczy jednak drobnych inwestycji stosunkowo rzadko występujących. Można więc zakładać, że nie będzie to istotna wielkość.</p> <p>Ponadto, projektowana ustawa przewiduje możliwość nakładania na gminy obowiązków związanych z egzekucją decyzji administracyjnych wydawanych organy nadzoru budowlanego, w przypadku złego stanu technicznego obiektów budowlanych, jeżeli nie można ustalić właścicieli tych obiektów. Jednakże trudno jednoznacznie określić skalę finansową ww. propozycji. Wg danych pozyskanych przez Główny Urząd Nadzoru Budowlanego z terenowych organów nadzoru budowlanego dotyczących liczby wszczętych i zakończonych spraw, w sprawie złego stanu technicznego obiektów usytuowanych w obrębie nieruchomości</p>

o nieuregulowanym stanie prawnym wynika, że w latach 2019-2021 PINB miały 901 takich spraw (w tym 344 w 2019 r., 266 w 2020 r., 291 w 2021 r.), a zakończyły 341 spraw (w tym 144 w 2019 r., 98 w 2020 r., 99 w 2021 r.). Zatem do załatwienia pozostaje nadal 560 spraw, tylko za ten 3-letni okres. Dodatkowo należy zaznaczyć, że o wielu takich obiektach nadzór budowlany może nie posiadać wiedzy. W kontekście wielkości wsparcia finansowego, które byłoby potrzebne do realizacji tych spraw należy zaznaczyć, że z punktu widzenia organów nadzoru budowlanego kluczowe znaczenie ma identyfikacja podmiotu, na który mogą zostać nałożone obowiązki. Oszacowanie kosztów realizacji tych obowiązków, ze względu na wielość czynników jakie na nie wpływają, nie jest możliwe. Sprawy te mogą dotyczyć bardzo zróżnicowanego charakteru robót budowlanych, rodzajów i wielkości obiektów, a do tego nie znamy ich liczby. Możemy jedynie wskazać, że gdyby doszło do konieczności zastosowania środka egzekucyjnego w postaci wykonania zastępczego odnośnie do rozbiórki obiektu budowlanego, to szacunkowe dane z lat 2018-2021 pokazują, że średni koszt rozbiórki jednego obiektu budowlanego wynosi około 30 000 zł, ale w jednostkowych przypadkach wyniósł nawet około 1 000 000 zł. Jednak nie da się tej wartości wprost odnieść do wszystkich przypadków, ponieważ nie zawsze będziemy mieć do czynienia z rozbiórką obiektu budowlanego.

Wskazana w tabeli suma obejmuje (85,22 mln zł):

- 1) 43,52 mln zł: – kwota opracowania i wdrożenia oprogramowania (rok wdrożenia oprogramowania, tj. rok „0”):
 - a) system SOPAB – 42,4 mln zł:
 - oprogramowanie – 12,8 mln zł,
 - sprzęt informatyczny – 9,5 mln zł,
 - usługi informatyczne – 2,4 mln zł,
 - usługi wspomagające realizację przedsięwzięcia – 3,5 mln zł,
 - zatrudnienie ekspertów na czas realizacji przedsięwzięcia – 10,4 mln zł,
 - szkolenia – 2,9 mln zł,
 - informacja i promocja – 0,9 mln zł;
 - b) Baza Projektów Budowlanych – 1,12 mln zł:
 - koszt wytworzenia, utrzymywania aplikacji oraz rozwoju – 0,935 mln zł, w tym:
 - koszt rocznego zatrudnienia programisty w formule bodyleasingowej – 0,45 mln zł,
 - koszt rocznego zatrudnienia specjalisty devops w formule bodyleasingowej – 0,485 mln zł,
 - koszt utrzymania infrastruktury chmurowej oprogramowanie – 0,185 mln zł;
- 2) 4,17 mln zł – kwota utrzymania (lata 1-10):
 - a) system SOPAB – 3,05 mln zł,
 - b) Baza Projektów Budowlanych – 1,12 mln zł.

Wskazane powyżej kwoty są danymi szacunkowymi. Zostały opracowane na podstawie przeprowadzonego rozeznania rynku. W tym celu zostały określone parametry i wymagania techniczne, jakie będą musiały spełniać projektowane systemy. Ponadto określono również kwestie ewentualnych modyfikacji tych systemów, jak też koszty ich utrzymania.

Precyzyjne określenie tych kosztów będzie możliwe dopiero po przygotowaniu konkretnych wymagań technicznych oraz wyborze konkretnej oferty.

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z r.)	duże przedsiębiorstwa	-	-	-	-	-	-	Brak możliwości oszacowania
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	-	-	-	-	-	-	Brak możliwości oszacowania

	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	-	-	-	-	-	-	Brak możliwości oszacowania
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	<p>Projekt wywiera pozytywny wpływ na przedsiębiorców, szczególnie na sektor mikro i małych przedsiębiorstw, jak również obywateli poprzez dalsze uproszczenie realizacji inwestycji budowlanych i usprawnienie procedur, w szczególności skrócenie czasu na uzyskanie zgody na realizację inwestycji, oddanie wybudowanego obiektu budowlanego do użytkowania, rozszerzenie katalogu inwestycji (budów) niewymagających decyzji o pozwoleniu na budowę, a wymagających jedynie dokonania zgłoszenia, oraz katalogu inwestycji (budów) niewymagających ani decyzji o pozwoleniu na budowę, ani zgłoszenia.</p> <p>Do katalogu inwestycji zwolnionych z pozwolenia na budowę, ale wymagających zgłoszenia, proponuje się dodać m.in. budowę boisk i kortów, kiosków i pawilonów sprzedaży ulicznej o powierzchni zabudowy nie większej niż 15 m², bezodpływowych zbiorników na wody opadowe lub roztopowe o pojemności większej niż 5 m³ i nie większej niż 15 m³, budynków gospodarczych i wiat jednokondygnacyjnych o prostej konstrukcji związanych z produkcją rolną o powierzchni zabudowy do 300 m², przy rozpiętości konstrukcji nie większej niż 6 m i wysokości nie większej niż 6 m, których obszar oddziaływania mieści się w całości na działce lub działkach, na których zostały zaprojektowane, czy też masztów flagowych o wysokości od 3 m do 7 m posadowionych na gruncie. W katalogu inwestycji zwolnionych z pozwolenia na budowę i zgłoszenia proponuje się umieścić m.in. budowę drobnych obiektów budowlanych przy boiskach, kortach i bieżniach, budowę przydomowych basenów i oczek wodnych nie tylko przy budynku mieszkalnym jednorodzinny, ale również przy innych budynkach mieszkalnych, przy budynkach rekreacji indywidualnej i na terenach rodzinnych ogrodów działkowych.</p> <p>Zmiany zostaną wprowadzone również w zakresie procedury oddawania obiektów budowlanych do użytkowania. Ograniczony zostanie wymóg uzyskania pozwolenia na użytkowanie, tak aby było ono wymagane jedynie wówczas, gdy przystąpienie do użytkowania obiektu budowlanego ma nastąpić przed wykonaniem wszystkich robót budowlanych oraz, gdy sam inwestor dobrowolnie o to występuje, mimo że uzyskanie decyzji o pozwoleniu na użytkowanie nie jest wymagane. W pozostałych przypadkach wymagane byłoby zawiadomienie o zakończeniu budowy, a więc uproszczona procedura. Ponadto, w stosunku do budynków mieszkalnych jednorodzinnych oraz obiektów budowlanych kategorii III (niewielkie budynki, jak: domy letniskowe, budynki gospodarcze, garaże do dwóch stanowisk włącznie), proponuje się, aby oddanie do użytkowania tych obiektów następowało już z chwilą złożenia przez kierownika budowy oświadczenia o zakończeniu budowy i możliwości przystąpienia do użytkowania obiektu budowlanego, natomiast organ nadzoru budowlanego otrzymywał będzie zawiadomienie (zawiadomienie byłoby czynnością techniczną, nie mającą wpływu na fakt możliwości lub braku możliwości użytkowania obiektu budowlanego).</p> <p>Projekt wywiera pozytywny wpływ również z uwagi na fakt wprowadzenia pełnej cyfryzacji obowiązujących procedur. Inwestorzy otrzymają możliwość przedłożenia w organach administracji architektoniczno-budowlanej oraz organach nadzoru budowlanego wszystkich dokumentów w postaci elektronicznej. Pozwoli to nie tylko na usprawnienie procesu budowlanego ale również na zgromadzenie kompletu dokumentów w postaci cyfrowej, bez ryzyka ich zagubienia czy zniszczenia. Inwestor, który będzie chciał zrealizować inwestycję wszelkie dokumenty potrzebne do przedłożenia w organie administracji architektoniczno-budowlanej i nadzoru budowlanego, np. pozwolenie wodnoprawne, czy decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach, uzyska bez konieczności wychodzenia z domu. Usprawni to też działanie organów administracji publicznej, które nie będą musiały przeglądać i gromadzić obszernych często kompletów dokumentacji</p>						
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe, w tym osoby starsze i osoby niepełnosprawne							

		w postaci papierowej – wgląd do nich będzie się odbywał elektronicznie.
Niemierzalne	duże przedsiębiorstwa	<p>Projekt wywiera pozytywny wpływ na przedsiębiorców, szczególnie na sektor mikro i małych przedsiębiorstw, jak również obywateli poprzez dalsze uproszczenie realizacji inwestycji budowlanych i usprawnienie procedur, w szczególności skrócenie czasu na uzyskanie zgody na realizację inwestycji oraz oddanie wybudowanego obiektu budowlanego do użytkowania.</p> <p>Projekt wywiera pozytywny wpływ na przedsiębiorców, szczególnie na sektor mikro- i małych przedsiębiorstw, jak również obywateli oraz organy administracji publicznej poprzez pełną cyfryzację obowiązujących procedur z zakresu procesu inwestycyjno-budowlanego. Inwestorzy otrzymają możliwość przedłożenia w organach administracji architektoniczno-budowlanej oraz organach nadzoru budowlanego wszystkich dokumentów w postaci elektronicznej. Inwestor, który będzie chciał zrealizować inwestycję wszelkie dokumenty potrzebne do przedłożenia w organie administracji architektoniczno-budowlanej i nadzoru budowlanego, np. pozwolenie wodnoprawne, czy decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach uzyska bez konieczności wychodzenia z domu. Pozwoli to nie tylko na usprawnienie procesu budowlanego ale przede wszystkim pozwoli zaoszczędzić czas, który inwestor musiałby poświęcić na uzyskanie dokumentów, a następnie przedłożenie ich fizycznie w organach administracji architektoniczno-budowlanej oraz nadzoru budowlanego. Także organom administracji publicznej pozwoli to na zaoszczędzenie czasu, dotychczas przeznaczanego na weryfikację dokumentacji w postaci papierowej.</p> <p>W związku z przyjęciem projektowanej ustawy i wprowadzeniem elektronicznego obiegu dokumentów w procesie budowlanym przewiduje się podjęcie działań mających na celu przygotowanie w organach administracji publicznej obsługujących proces budowlany stanowiska (stanowiska ogólnodostępnego z komputerem), które będzie służyło pomocą osobom wykluczonym cyfrowo lub niefunkcjonującym w świecie cyfrowym przy składaniu czy wypełnianiu wniosków. Niezależnie od powyższego podjęte zostaną szerokie działania informacyjne w tym zakresie (np. poprzez skierowanie pism z prośbą o zapewnienie obywatelom pomocy w składaniu wniosków elektronicznie w siedzibach organów terenowych).</p>
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe, w tym osoby starsze i osoby niepełnosprawne	
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	<p>Ustawa będzie miała korzystny wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorstw. Projektowana ustawa usprawni proces budowlany poprzez rozszerzenie katalogu obiektów budowlanych zwolnionych z obowiązku uzyskania decyzji o pozwoleniu na budowę oraz dokonania zgłoszenia organowi administracji architektoniczno-budowlanej. Uproszczona zostanie budowa i przebudowa budynków mieszkalnych jednorodzinnych, co wpłynie korzystnie na proces budowlany tych obiektów oraz efektywność pracy organów.</p> <p>Projektowana ustawa pozwoli także na pełną cyfryzację w obowiązujących procedurach. Inwestorzy otrzymają możliwość zgromadzenia i przedłożenia wszystkich dokumentów w postaci elektronicznej. W organach administracji architektoniczno-budowlanej oraz organach nadzoru budowlanego ograniczona zostanie więc liczba dokumentacji papierowej, a w konsekwencji i dostęp do dokumentów będzie prostszy i łatwiejszy.</p> <p>Nie jest możliwe wskazanie wartości bezwzględnych wielkości ujętych w tabeli po wejściu w życie projektowanej ustawy.</p>	
8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu		
☐ nie dotyczy		
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy	

☒ zmniejszenie liczby dokumentów ☒ zmniejszenie liczby procedur ☒ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektroniczności.	☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy

Projektowane regulacje przyczynią się do dalszego usprawnienia i przyspieszenia procesu budowlanego.

Zmiany wprowadzane projektowaną ustawą, w szczególności w zakresie budowy budynków mieszkalnych jednorodzinnych oraz katalogu robót budowlanych zwolnionych z obowiązku uzyskania pozwolenia na budowę oraz dokonania zgłoszenia, jak też zmiany w procedurze oddawania obiektów budowlanych do użytkowania, przyczynią się do ograniczenia i zmniejszenia ilości dokumentów przygotowywanych przez inwestora i gromadzonych przez organy administracji publicznej. Przewidziane w projektowanej ustawie regulacje odciążą i usprawnią także działalność organów, poprzez wyłączenie spod ich kompetencji niektórych funkcjonujących obecnie obowiązków.

Projektowane zmiany wyeliminują dualizm prawny związany z budową budynków mieszkalnych jednorodzinnych o powierzchni zabudowy poniżej i powyżej 70 m². Budowa budynków mieszkalnych jednorodzinnych na potrzeby własne będzie realizowana na podstawie jednolitej procedury. Tym samym, organy administracji architektoniczno-budowlanej otrzymując wniosek o budowę budynku mieszkalnego jednorodzinnego nie będą musiały weryfikować i sprawdzać czy jest to inwestycja do 70 m² czy powyżej 70 m². Katalog dokumentów będzie jednakowy dla obu tych inwestycji, a w rezultacie i organ poświęci mniej czasu na ich weryfikację.

Dodatkowym uproszczeniem i usprawnieniem procesu będzie rozszerzenie katalogu inwestycji realizowanych na podstawie zgłoszenia lub bez pozwolenia na budowę i zgłoszenia. Do katalogu inwestycji zwolnionych z pozwolenia na budowę i zgłoszenia wprowadzone zostaną inwestycje na tyle proste i nieskomplikowane, żeby inwestor nie musiał przygotowywać np. projektu budowlanego czy uzyskiwać pozwoleń, decyzji czy opinii wynikających z przepisów odrębnych. Pozwoli to ograniczyć formalizm i liczbę dokumentów, lecz mimo wszystko pozwoli na kontrolę inwestycji przez organ administracji publicznej.

Wskazane powyżej zmiany w sposób pozytywny wpłyną na czas związany z prowadzonymi postępowaniami, a w konsekwencji w sposób realny skrócą terminy związane z rozpoczęciem realizacji inwestycji. W przypadku prostych inwestycji polegających np. na budowie kiosków i pawilonów sprzedaży ulicznej o powierzchni zabudowy nie większej niż 15 m² inwestor nie będzie musiał czekać kilku tygodni na wydanie pozwolenia na budowę, ale będzie mógł rozpocząć inwestycje po 21 dniach od dokonania zgłoszenia w organie administracji architektoniczno-budowlanej. Z kolei inwestor budynku mieszkalnego jednorodzinnego powyżej 70 m² będzie mógł, w wyniku proponowanych zmian, przystąpić do realizacji inwestycji niezwłocznie po dokonaniu zgłoszenia. Tym samym nie będzie musiał czekać nawet wyżej wymienionych 21 dni na rozpatrzenie zgłoszenia przez organ. W rezultacie również pracownicy organu administracji architektoniczno-budowlanej zaoszczędzą czas na prowadzone procedury.

Ponadto wprowadzone zmiany odciążą również organy nadzoru budowlanego przyjmujące zawiadomienie o zakończeniu budowy i wydające pozwolenie na użytkowanie. Zmniejszy się liczba obiektów wymagających wydania decyzji o pozwoleniu na użytkowanie – będzie ono wymagane jedynie wówczas, gdy przystąpienie do użytkowania obiektu budowlanego będzie następować przed wykonaniem wszystkich robót budowlanych oraz, gdy sam inwestor dobrowolnie o to wystąpi, mimo że uzyskanie decyzji o pozwoleniu na użytkowanie nie będzie wymagane. Z kolei w stosunku do budynków mieszkalnych jednorodzinnych oraz obiektów budowlanych kategorii III (niewielkie budynki, jak: domy letniskowe, budynki gospodarcze, garaże do dwóch stanowisk włącznie), wyłączony zostanie formalny udział organu nadzoru budowlanego w oddaniu do użytkowania. Oddanie do użytkowania tych obiektów nastąpi z chwilą złożenia przez kierownika budowy oświadczenia o zakończeniu budowy i możliwości przystąpienia do użytkowania obiektu budowlanego, natomiast organ nadzoru budowlanego otrzymywał będzie jedynie zawiadomienie potwierdzające użytkowanie obiektu budowlanego (zawiadomienie byłoby czynnością techniczną, nie mającą wpływu na fakt możliwości lub braku możliwości użytkowania obiektu budowlanego). Zawiadomienia o przystąpieniu do użytkowania będzie można dokonać w formie dokumentu elektronicznego za pośrednictwem portalu e-Budownictwo.

Projekt ustawy w zakresie procedury oddawania obiektów budowlanych do użytkowania nie wpłynie na bezpieczeństwo użytkowania obiektów budowlanych. Należy bowiem pamiętać, że za prawidłowe opracowanie dokumentacji projektowej oraz bezpieczeństwo wykonywanych robót budowlanych odpowiadają podmioty legitymujące się odpowiednią wiedzą w tym zakresie. Za opracowanie projektu budowlanego w sposób zgodny z wymaganiami ustawy, ustaleniami określonymi w decyzjach administracyjnych dotyczących zamierzenia budowlanego, obowiązującymi przepisami oraz zasadami wiedzy technicznej odpowiedzialność ponosi projektant (zob. art. 20 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane), natomiast prawidłowe i bezpieczne prowadzenie robót budowlanych to obowiązki kierownika budowy – zgodnie z art. 21a – 23 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane. Rola organów nadzoru budowlanego sprowadza się do weryfikacji przedłożonego kompletu dokumentów – na co organ ma 14 dni od dnia

doręczenia zawiadomienia o zakończeniu budowy. Przyjęcie projektowanych rozwiązań – w szczególności polegających na informowaniu organu nadzoru budowlanego, że obiekt został przekazany do użytkowania – pozwala przyjąć, że czas realizacji inwestycji zostanie skrócony o, wskazane w art. 54 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane, 14 dni. Wpłyne to korzystnie na funkcjonowanie organów nadzoru budowlanego oraz usprawnienie ich działania.

Proponowane zmiany, w zakresie oddawania obiektów do użytkowania, przyniosą również pozytywny skutek dla inwestorów. Mniejsza liczba sytuacji, w których będzie wymagane uzyskanie pozwolenia na użytkowanie oznaczać będzie dla inwestorów możliwość przystąpienia do użytkowania po 14 dniach od zawiadomienia organu o zakończeniu budowy, a nie tak jak obecnie dopiero po zakończeniu całego postępowania administracyjnego związanego z wydaniem decyzji o pozwoleniu na użytkowanie i wiążącej się z tym przeprowadzanej przez organ nadzoru budowlanego obowiązkowej kontroli budowy.

Ponadto, w przypadku oddania do użytkowania budynku mieszkalnego jednorodzinne oraz obiektu budowlanego kategorii III (niewielkie budynki, jak: domy letniskowe, budynki gospodarcze, garaże do dwóch stanowisk włącznie) inwestor zamiast czekać 14 dni na analizę dokumentów przez organ nadzoru budowlanego będzie mógł od razu, po złożeniu przez kierownika budowy oświadczenia o zakończeniu budowy, rozpocząć użytkowanie.

Oszczędność czasu wynikająca ze zmian wprowadzonych projektem ustawy o zmianie ustawy – Prawo budowlane oraz niektórych innych ustaw przedstawia się następująco:

Rodzaj inwestycji	Decyzja zezwalająca na rozpoczęcie inwestycji – czas wydania decyzji/przyjęcie zgłoszenia			Oddanie do użytkowania – czas wydania decyzji o pozwoleniu na użytkowanie/przyjęcia zawiadomienia o zakończeniu budowy		
	Obecne przepisy	Przepisy po zmianach	Różnica	Obecne przepisy	Przepisy po zmianach	Różnica
Budowa wolno stojących, nie więcej niż dwukondygnacyjnych budynków mieszkalnych jednorodzinnych o powierzchni zabudowy do 70 m ² , których obszar oddziaływania mieści się w całości na działce lub działkach, na których zostały zaprojektowane, a budowa jest prowadzona w celu zaspokojenia własnych potrzeb mieszkaniowych inwestora	0 dni	0 dni	0 dni	14 dni	0 dni	14 dni
Budowa wolno stojących, nie więcej niż dwukondygnacyjnych budynków mieszkalnych jednorodzinnych o powierzchni zabudowy powyżej 70 m ² , których obszar oddziaływania mieści się w całości na działce lub działkach, na których zostały zaprojektowane, a budowa jest prowadzona w celu zaspokojenia własnych potrzeb mieszkaniowych inwestora	Średnio około 49 dni ¹ (pozwolenie na budowę) lub 21 dni (tzw. zgłoszenie z projektem budowlanym)	0 dni	Średnio około 28 (pozwolenie na budowę) lub 21 dni (tzw. zgłoszenie z projektem budowlanym)	14 dni	0 dni	14 dni
Budowa kolumbarium o powierzchni zabudowy nie większej niż 15m ² i o wysokości nie większej niż 3 m na terenie cmentarza	Średnio około 49 dni	21 dni	Średnio około 28 dni	Średnio około 30 dni (21 na obowiązkową kontrolę + 7 dni na wydanie decyzji)	14 dni	14 dni
Budowa kiosków i	Średnio około	21 dni	Średnio około 28	Średnio około	14 dni	14 dni

¹ Średni czas wyliczony na podstawie Rejestru Wniosków, Decyzji i Zgłoszeń (RWDZ) – dane za 2021 r. dla wniosków, które wpłynęły w 2021 r. Wskazana liczba dni to faktyczna liczba dni liczona od wpływu wniosku do dnia wydania decyzji (bez odliczania dni, o których mowa w art. 35 ust. 8 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane)

pawilonów sprzedaży ulicznej o powierzchni zabudowy nie większej niż 15m ²	49 dni		dni	30 dni		
Budowa masztów flagowych o wysokości od 3 m do 7 m posadowionych na gruncie	Średnio około 49 dni	21 dni	Średnio około 28 dni	Średnio około 30 dni	14 dni	14 dni
Budowa zbiorników na wody opadowe lub roztopowe o pojemności większej niż 5m ³ i nie większej niż 15m ³	Średnio około 49 dni	21 dni	Średnio około 28 dni	Średnio około 30 dni	14 dni	14 dni
Budowa zbiorników na wody opadowe lub roztopowe o pojemności nie większej niż 5m ³	Średnio około 49 dni	0 dni	49 dni	Średnio około 30 dni	14 dni	14 dni

Przewiduje się również, że przyjęcie projektowanych rozwiązań nie wpłynie w znacznym stopniu na obciążenie pracą kierowników budowy. Projektowane przepisy nie zmieniają bowiem obowiązków kierowników budowy, lecz jedynie doprecyzowują i modyfikują obowiązujące regulacje. Wskazać jednak należy, że przyjęcie projektowanych regulacji, polegających na wzmocnieniu roli profesjonalnych uczestników procesu budowlanego (np. projektantów lub kierowników budów), przy jednoczesnym odciążeniu organów administracji architektoniczno-budowlanej i organów nadzoru budowlanego, może spowodować wzrost usług przez nich świadczonych. Pamiętać jednak trzeba, że to na tych podmiotach będzie spoczywała odpowiedzialność za bezpieczeństwo obiektów budowlanych. Zatem możliwe jest, że przełoży się to na wzrost ich wynagrodzeń.

Jedynie w przypadku oddawania do użytkowania budynku mieszkalnego jednorodzinne o powierzchni zabudowy do 70 m², dla którego nie ustanowiono kierownika budowy przewiduje się, że jego obowiązki przejmie inwestor. Oznacza to, że inwestor budynku mieszkalnego jednorodzinne o powierzchni zabudowy do 70 m², który nie ustanowił kierownika budowy będzie zobowiązany złożyć oświadczenie o zakończeniu budowy i możliwości przystąpienia do użytkowania obiektu budowlanego, spełniając przy tym wymagania określone w projektowanych art. 53c ust. 3 i 4, tj. że wszystkie roboty budowlane objęte projektem budowlanym zostały wykonane; wykonano nieobjęte projektem budowlanym przyłącza zapewniające użytkowanie obiektu budowlanego zgodnie z przeznaczeniem; dołączono do dokumentacji budowy: dokumenty, o których mowa w art. 57 ust. 1 pkt 1a i 4–6, dokumentację fotograficzną potwierdzającą wykonanie obiektu budowlanego zgodnie z projektem budowlanym. Ponadto, w oświadczeniu o zakończeniu budowy inwestor będzie zobowiązany wskazać, że obiekt budowlany został wykonany zgodnie z projektem budowlanym lub warunkami pozwolenia na budowę oraz obowiązującymi przepisami, oraz że doprowadzono do należytego stanu i porządku teren budowy, a także – w razie korzystania – drogę, ulicę, sąsiednią nieruchomość, budynek lub lokal.

Projektowane regulacje pozwolą na cyfryzację obowiązujących procedur, w szczególności ograniczą ilość dokumentacji gromadzonej w postaci papierowej, bez ryzyka ich zagubienia czy zniszczenia. Cały proces związany z gromadzeniem dokumentacji na potrzeby konkretnych etapów realizacji inwestycji będzie mógł się odbywać bez konieczności wychodzenia z domu.

Wprowadzenie Bazy Projektów Budowlanych pozwoli z kolei ograniczyć liczbę projektów budowlanych przekazywanych do organu administracji architektoniczno-budowlanej i organów nadzoru budowlanego. W Bazie Projektów Budowlanych będą gromadzone projekty budowlane sporządzone w postaci elektronicznej. Projektu budowlanego, który zostanie zamieszczony w Bazie Projektów Budowlanych inwestor nie będzie musiał „fizycznie” przekazywać do organu – będzie mógł we wnioskach, zgłoszeniach czy zawiadomieniach podać numer a organ administracji architektoniczno-budowlanej oraz organ nadzoru budowlanego obsługujący wniosek, zgłoszenie czy zawiadomienie będzie miał wgląd do projektu poprzez Bazę Projektów Budowlanych. Powyższe rozwiązanie ograniczy liczbę dokumentów przekazywanych przez inwestora do organów administracji architektoniczno-budowlanej i organów nadzoru budowlanego, lecz również usprawni i przyspieszy wymianę informacji pomiędzy samymi organami. Nie będzie bowiem konieczności przekazywania dokumentacji z organu administracji architektoniczno-budowlanej do organu nadzoru budowlanego drogą papierową.

Projektowane zmiany pozytywnie wpłyną na funkcjonowanie organów administracji architektoniczno-budowlanej i organów nadzoru budowlanego. Nie jest jednakże możliwe jednoznaczne wskazanie oszczędności czasowych dla poszczególnych organów. Należy bowiem pamiętać, że od ponad dwóch lat obowiązuje w Polsce najpierw stan epidemii, a obecnie stan zagrożenia epidemicznego. W konsekwencji wiele organów administracji publicznej, w tym organy administracji architektoniczno-budowlanej oraz organy nadzoru budowlanego, działają na podstawie szczególnych regulacji wprowadzonych przepisami ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2021 r. poz. 2095, z późn. zm.). Przepisy ww. ustawy zmieniły chociażby sposób

oddawania obiektów budowlanych do użytkowania, wprowadzając jako zasadę, na czas epidemii lub stanu zagrożenia epidemicznego, zawiadomienie o zakończeniu budowy. Tym samym, organy nadzoru budowlanego już od marca 2020 r. zmuszone zostały do przeorganizowania swojej pracy, tak aby dostosować się do obowiązujących przepisów. Projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo budowlane oraz niektórych innych ustaw nie wprowadza nowych regulacji w tym zakresie, lecz jedynie potwierdza to, co obowiązuje i funkcjonuje już od ponad dwóch lat. Analogicznie wygląda sytuacja w przypadku organów administracji architektoniczno-budowlanej, które także musiały przeorganizować swoją pracę i dostosować się do zmian wprowadzonych przepisami ustawy z dnia 10 grudnia 2020 r. o zmianie niektórych ustaw wspierających rozwój mieszkalnictwa (Dz. U. z 2021 r. poz. 11). Przedmiotowa ustawa wprowadziła bowiem szereg zmian w procedurach budowlanych, przede wszystkim w zakresie możliwości składania np. wniosków o pozwolenie na budowę, zgłoszeń budowy oraz innych zawiadomień i zgłoszeń drogą elektroniczną. Także i w tym przypadku charakter pracy organów się zmienił, natomiast zaoszczędzony czas poświęcono na realizację innych, wynikających z przepisów, zadań.

9. Wpływ na rynek pracy

Wejście w życie ustawy nie będzie miało wpływu na rynek pracy.

10. Wpływ na pozostałe obszary

środowisko naturalne
 sytuacja i rozwój regionalny
 sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe

demografia
 mienie państwowe
 inne:

informatyzacja
 zdrowie

Omówienie wpływu

Projektowane w ustawie rozwiązania przyczynią się do dalszego usprawnienia i przyspieszenia procesu inwestycyjno-budowlanego.

Zarówno inwestorzy, jak też organy administracji publicznej, ograniczą ilość przygotowywanej i gromadzonej dokumentacji, co będzie miało pozytywny wpływ na środowisko naturalne i informatyzację.

Wprowadzenie Bazy Projektów Budowlanych pozwoli ograniczyć liczbę projektów budowlanych przekazywanych do organu administracji architektoniczno-budowlanej i organów nadzoru budowlanego. Projektu budowlanego, który zostanie zamieszczony w Bazie Projektów Budowlanych inwestor nie będzie musiał „fizycznie” przekazywać do organu – będzie mógł jedynie podać jego numer a organ administracji architektoniczno-budowlanej oraz organ nadzoru budowlanego obsługujący wniosek, zgłoszenie czy zawiadomienie będzie miał wgląd do projektu poprzez Bazę Projektów Budowlanych. Powyższe rozwiązanie ograniczy liczbę dokumentów przekazywanych przez inwestora do organów administracji architektoniczno-budowlanej i organów nadzoru budowlanego, lecz również usprawni wymianę informacji pomiędzy samymi organami. Nie będzie bowiem konieczności przekazywania dokumentacji z organu administracji architektoniczno-budowlanej do organu nadzoru budowlanego drogą papierową.

Wprowadzone zmiany wpłyną również na proces oddawania obiektów do użytkowania i działanie organów nadzoru budowlanego. Wprowadzenie możliwości oddania do użytkowania budynków mieszkalnych jednorodzinnych oraz obiektów budowlanych kategorii III (niewielkie budynki, jak: domy letniskowe, budynki gospodarcze, garaże do dwóch stanowisk włącznie) na podstawie oświadczenia kierownika budowy o zakończeniu budowy i możliwości przystąpienia do użytkowania obiektu budowlanego, spowoduje, że liczba dokumentów przekazywanych do organu nadzoru budowlanego ulegnie zmniejszeniu. Zawiadamiając organ o przystąpieniu do użytkowania będzie można tego dokonać m.in. drogą elektroniczną.

Projektowana ustawa pozytywnie wpłynie również na sądownictwo administracyjne poprzez ograniczenie udziału w postępowaniach administracyjnych tzw. pieniaczy, których celem jest jedynie wydłużenie postępowania i utrudnienie realizacji inwestycji.

Projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo budowlane oraz niektórych innych ustaw wprowadzi kolejne rozwiązania mające na celu informatyzację w działaniu organów administracji publicznej. W rezultacie uzyskanie dokumentacji na potrzeby realizacji inwestycji będzie mogło odbywać się bez konieczności wychodzenia z domu. Również w przypadku organów administracji architektoniczno-budowlanej oraz organów nadzoru budowlanego powoli na usprawnienie ich działania i skrócenie czasu na załatwienie sprawy.

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Wejście w życie aktu prawnego przewiduje się co do zasady na styczeń 2023 r. Z uwagi na konieczność wdrożenia Systemu do Obsługi Postępowań Administracyjnych w Budownictwie przepisy w tym zakresie wejdą w życie w późniejszym terminie.

Zmiana ustawy wymaga wydania lub zmiany rozporządzenia określającego:

- 1) sposób prowadzenia rejestru wniosków o pozwolenie na budowę i decyzji o pozwoleniu na budowę oraz rejestru zgłoszeń dotyczących budowy, o której mowa w art. 29 ust. 1 pkt 1–3;
- 2) wzory i sposób prowadzenia centralnych rejestrów osób posiadających uprawnienia budowlane, ukaranych z tytułu odpowiedzialności zawodowej oraz rzeczoznawców budowlanych;
- 3) uzgadnianie projektu zagospodarowania działki lub terenu, projektu architektoniczno-budowlanego, projektu technicznego oraz projektu urządzenia przeciwpożarowego pod względem zgodności z wymaganiami ochrony przeciwpożarowej.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Ewaluacja projektu ustawy nastąpi w ramach prowadzonej przez Główny Urząd Nadzoru Budowlanego, bieżącej analizy sposobu jej stosowania przy zastosowaniu następujących mierników:

- liczby zawiadomień o rozpoczęciu użytkowania obiektu budowlanego;
- liczby projektów zamieszczanych w Bazie Projektów Budowlanych.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)